

Страсбург, 7.6.2016 г.
COM(2016) 378 final

2016/0176 (COD)

Предложение за

ДИРЕКТИВА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

относно условията за влизане и пребиваване на граждани на трети държави за целите на трудова заетост, изискваща висока степен на умения

{SWD(2016) 193 final}

{SWD(2016) 194 final}

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

• Основания и цели на предложението

Настоящото предложение представлява част от усилията на ЕС да разработи всеобхватна политика за управление на миграцията въз основа на член 79 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС), и по-специално нова политика за законната миграция, и то допринася за стратегията на ЕС за растеж в съответствие с приоритетите на стратегията „Европа 2020“¹. Целта на Директивата за „синята карта на ЕС“ от 2009 г.² бе да се улесни приемането и мобилността на висококвалифицирани работници, които са граждани на трети държави, и членовете на техните семейства чрез хармонизиране на условията за влизане и пребиваване навсякъде в ЕС и чрез осигуряване на набор от права. Идеята беше да се повиши конкурентоспособността на ЕС при привличането на висококвалифицирани работници от целия свят, като по този начин се допринася за преодоляване на недостига на работна сила и умения в рамките на пазара на труда на ЕС и се укрепва конкурентоспособността и икономическия растеж на ЕС. Директивата от 2009 г. обаче не успя да постигне тези цели.

Настоящата директива за синя карта на ЕС демонстрира някои присъщи слабости, като например ограничителни условия за приемане и много ограничено улесняване на мобилността в рамките на ЕС. Тези слабости в съчетание с множество различни набори от паралелни правила, условия и процедури за приемане на една и съща категория работници, притежаващи висока степен на умения, които се прилагат в държавите — членки на ЕС, ограничиха привлекателността и използването на синята карта на ЕС. Схемата не е нито ефикасна, тъй като фрагментирането представлява тежест за работодателите и отделните кандидати, нито ефективна, както е видно от изключително ограничения общ брой на издадените разрешения за работници, притежаващи висока степен на умения.

Поради тази причина председателят на Комисията Жан-Клод Юнкер обяви своето намерение да се предприемат мерки във връзка със слабостите на Директивата за синята карта на ЕС и значително да се увеличи нейното въздействие при привличането на повече работници, притежаващи висока степен на умения, в ЕС³. В Европейската програма за миграцията⁴ бе обявено, че ще бъде извършен преглед на синята карта на ЕС като част от новата политика за законната миграция, с цел да се повиши нейната ефективност при привличането на таланти в Европа. В работната програма на Комисията за 2016 г. бе обявено, че „за да отговорим на бъдещите демографски нужди и нужди на пазара на труда в Европа, [Комисията ще представи] обновен подход към законната миграция, включително мерки за подобряване на Директивата за синята карта“. Настоящото предложение представя резултата от този процес на преглед.

¹ Общ преглед можете да намерите на уебстраницата „[Европа 2020“ накратко](#)“.

² Директива 2009/50/ЕО на Съвета от 25 май 2009 г. относно условията за влизане и пребиваване на граждани на трети държави за целите на висококвалифицирана трудова заетост (ОВ L 155, 18.6.2009 г., стр. 17).

³ [Политически насоки на председателя на Комисията Юнкер: приоритети на настоящата Комисия; писмо за определяне на ресора до члена на ЕК Аврамопулос](#).

⁴ [Съобщение на Комисията от 13 май 2015 г. „Европейска програма за миграцията“, COM\(2015\) 240 final](#).

В съобщението от 6 април 2016 г.⁵ бе подчертана необходимостта от устойчиви, прозрачни и достъпни законни начини за миграция към Европа като част от успешното управление на миграцията. Комисията повтори своето намерение да предложи изменения на Директивата за синята карта на ЕС с цел укрепването ѝ като единна общоевропейска схема за приемане на работници, притежаващи висока степен на умения. В последващите дискусии Европейският парламент призова за създаване на нови законни начини за достъп до Европа и настоятелно призова Комисията да предложи амбициозни мерки в това отношение. В своя доклад от 23 март 2016 г.⁶ Парламентът припомни, че преразглеждането на Директивата за синята карта на ЕС следва да бъде както амбициозно, така и целенасочено, и по-специално да има за цел премахване на настоящата непоследователност, например по отношение на паралелните национални схеми.

ЕС вече се сблъсква със структурен недостиг на умения и несъответствие между търсенето и предлагането на умения в някои сектори, което би могло да ограничи растежа, производителността и иновациите (например здравеопазване, ИКТ и инженерство) и съответно да забави дълготрайното икономическо възстановяване на Европа и да ограничи нейната конкурентоспособност. Активизирането, обучението и повишаването на уменията на настоящата работна сила трябва да изпълняват определена роля в преодоляването на този недостиг, особено в момент, когато общата безработица е висока. При все това е малко вероятно тези мерки да бъдат достатъчни за пълното задоволяване на нуждите, а и във всеки случай ще бъде нужно време, преди те да окажат действителен ефект върху пазара на труда и производителността. В бъдеще структурните промени в икономиките на ЕС ще продължат да увеличават търсенето на умения, които не са непосредствено налични на пазара на труда, което ще създаде допълнителен недостиг на умения.

Настоящата имиграционна система на ЕС за работници, притежаващи висока степен на умения, не е подходяща за настоящите и бъдещите предизвикателства. Общият приток на притежаващи висока степен на умения граждани на трети държави в участващите държави членки⁷ по схемата за синята карта на ЕС и националните схеми за работници, притежаващи висока степен на умения, е бил 23 419 през 2012 г., 34 904 през 2013 г. и 38 774 през 2014 г.⁸ Когато се съпоставят с прогнозните нужди от работници, притежаващи висока степен на умения, в някои сектори, тези стойности са абсолютно недостатъчни за преодоляване на съществуващия и прогнозният бъдещ недостиг на работна сила и умения в ЕС в професии, които изискват висока степен на умения. Освен това, макар че проучванията относно намеренията на високообразовани потенциални мигранти да показват относително висока привлекателност на ЕС, ЕС не се справя достатъчно ефективно нито в преобразуването ѝ в по-голям брой работници, притежаващи висока степен на умения, нито в задържането на таланти, образовани в ЕС, когато се прави съпоставка с други развити икономики. Цифрите сочат, че от

⁵ [Съобщение на Комисията до Европейския парламент и Съвета, „Към реформа на общата европейска система за убежище и укрепване на законни начини за достъп до Европа“, COM\(2016\) 197 final.](#)

⁶ [Доклад относно положението в Средиземно море и необходимостта от всеобхватен подход на ЕС към миграцията, 23 март 2016 г., \(2015/2095\(INI\)\).](#)

⁷ Обединеното кралство, Ирландия и Дания не прилагат Директивата за синята карта на ЕС съгласно съответните протоколи, приложени към Договорите.

⁸ Статистически данни от Евростат: Националните разрешения за работници, притежаващи висока степен на умения, са се увеличили от 19 755 през 2012 г. на 21 940 през 2013 г. и 24 922 през 2014 г., докато сините карти на ЕС са се увеличили от 3664 през 2012 г. на 12 964 през 2013 г. и 13 852 през 2014 г.

всички мигранти от държави извън ЕС, които се насочват към държави от ОИСР, 48 % от нискообразованите и 31 % от високообразованите мигранти избират дестинация в ЕС⁹.

Настоящото предложение, с което се заменя съществуващата Директива за синята карта на ЕС (2009/50/ЕО), цели да подобри способността на ЕС да привлича и задържа притежаващи висока степен на умения граждани на трети държави, както и да увеличи тяхната мобилност и движение между работни места в различни държави членки. Целта е да се подобри способността на ЕС да реагира ефективно и своевременно на съществуващи и нововъзникващи потребности от притежаващи висока степен на умения граждани на трети държави, както и да се компенсира недостигът на умения, така че да се увеличи приносът на икономическата имиграция за подобряване на конкурентоспособността на икономиката на ЕС и преодоляване на последиците от застаряването на населението.

- **Съгласуваност със съществуващите разпоредби в тази област на политиката**

В Европейската програма за миграцията бе потвърдена необходимостта от използването на синята карта на ЕС за създаване на привлекателна общоевропейска схема за притежаващи висока степен на умения граждани на трети държави. В съобщението от 6 април 2016 г. бе уточнено, че това ще се постигне чрез разработване на хармонизиран общ подход на ЕС, който ще включва по-гъвкави условия за приемане, подобрени процедури за приемане и разширени права, включително мобилност в рамките на ЕС.

Настоящата инициатива допълва други приети инструменти в областта на законната миграция. По-специално тя допълва Директивата за лица, преместени при вътрешнокорпоративен трансфер¹⁰, която улеснява влизането и мобилността в рамките на ЕС на наети от дружества извън ЕС служители, притежаващи висока степен на умения (ръководители, специалисти), които временно са назначени в дъщерни дружества, разположени в ЕС. Освен това тя допълва Директива (ЕС) 2016/801, която регламентира приемането и правата на студенти и научни работници, както и например на стажанти и доброволци в рамките на Европейската доброволческа служба. Предложението също така допълва и представя дерогация от Директива 2003/86/ЕО на Съвета от 22 септември 2003 г., в която се определят условията, съгласно които може да се упражнява правото на събиране на семейството, и от Директива 2003/109/ЕО на Съвета от 25 ноември 2003 г. относно статута на дългосрочно пребиваващи граждани от трети страни. Настоящото предложение надхвърля тези директиви, като предвижда по-благоприятни условия за събиране на семейството и по-улеснен достъп до статут на дългосрочно пребиваващ. Освен това то допълва Директива 2011/95/ЕС („Директивата относно признаването“) ¹¹, доколкото обхватът на настоящото предложение е разширен,

⁹ Senne, J.-N. and David, A., „General Context and Contribution of Labour Migration in Europe“ (Общ контекст и принос на трудовата миграция в Европа), ОИСР 2016 г., предстои публикуване.

¹⁰ Директива 2014/66/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 г. относно условията за влизане и пребиваване на граждани на трети държави в рамките на вътрешнокорпоративен трансфер (ОВ L 157, 27.5.2014 г., стр. 1).

¹¹ Директива 2011/95/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 г. относно стандарти за определянето на граждани на трети държави или лица без гражданство като лица, на които е предоставена международна закрила, за единния статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за

така че да обхване лица, притежаващи висока степен на умения, на които е предоставена международна закрила. Те ще могат да започват работа във всяка държава членка в съответствие със своите умения и образование и ще спомогнат за преодоляване на недостига от професионалисти в конкретни региони. Това ще им позволи да бъдат активни на пазара на труда и в случаи, в които няма незаети работни места в тяхната конкретна област в държавата членка, която им е предоставила закрила.

Настоящото предложение е в съответствие с Плана за действие относно интеграцията на граждани на трети държави¹², като осигурява обща политическа рамка, която би могла да подпомогне държавите членки при усъвършенстването и укрепването на техните национални политики в областта на интеграцията на граждани на трети държави, включително на тези, притежаващи висока степен на умения.

Форматът на разрешенията за пребиваване за гражданите на трети държави е посочен в Регламент (ЕО) № 1030/2002 и е приложим за настоящото предложение.

- **Съгласуваност с другите политики на Съюза**

Настоящото предложение е насочено към осигуряване на привлекателна общоевропейска схема за работници, притежаващи висока степен на умения, в съответствие с политиките на ЕС, като целта е да се задълбочи и осъвремени единният пазар¹³. Политиката за привличане на работници, притежаващи висока степен на умения, е съгласувана със и също така допълва политиките за улесняване на мобилността на граждани на ЕС в Съюза, които се подкрепят от Регламент № 492/2011¹⁴, Регламент 2016/589 („EURES“)¹⁵, както и от предстоящия пакет за трудовата мобилност по отношение на координацията на социалната сигурност. Освен това предложението допълва политики за подобряване и повишаване на уменията на работниците в ЕС, както и признаването на квалификациите им с цел по-добра интеграция на пазара на труда. По-големият резерв от налични таланти е от полза за икономиката на ЕС като цяло и ефектът на изместване на работниците от ЕС се очаква да бъде нисък в случая на работниците, притежаващи висока степен на умения. Новата европейска програма за умения¹⁶ е насочена към широкия въпрос за признаването на квалификации и съответно също е от значение за приемането на работници, притежаващи висока степен на умения, по схемата за синята карта на ЕС, тъй като тези лица често се сблъскват с пречки и високи разходи при признаването на квалификации, придобити в трети държави. Всички тези инициативи допринасят за стратегията на ЕС за растеж в съответствие с приоритетите на стратегията „Европа 2020“.

субсидиарна закрила, както и за съдържанието на предоставената закрила (преработен текст) (ОВ L 337, 20.12.2011 г., стр. 9).

¹² [COM\(2016\)377 final](#).

¹³ Съобщение от 28 октомври 2015 г., „Осъвременяване на единния пазар“, [COM\(2015\) 550 final](#).

¹⁴ Регламент (ЕС) № 492/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 5 април 2011 г. относно свободното движение на работници в Съюза (ОВ L 141, 27.5.2011 г., стр. 1).

¹⁵ Регламент (ЕС) 2016/589 на Европейския парламент и на Съвета от 13 април 2016 г. относно европейска мрежа на услугите по заетостта (EURES), достъп на работниците до услуги за мобилност и по-нататъшно интегриране на пазарите на труда и за изменение на регламенти (ЕС) № 492/2011 и (ЕС) № 1296/2013 (ОВ L 107, 22.4.2016 г., стр. 1).

¹⁶ COM(2016)381 final.

2. ПРАВНО ОСНОВАНИЕ, СУБСИДИАРНОСТ И ПРОПОРЦИОНАЛНОСТ

• Правно основание

Настоящото предложение се отнася до условията за влизане и пребиваване на граждани на трети държави и процедурите за издаване на необходимите разрешения, свързани с висококвалифициран труд. То определя също условията, при които гражданин на трета държава може да пребивава във втора държава членка. В съответствие с това подходящото правно основание е член 79, параграф 2, букви а) и б) от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) във връзка с член 79, параграф 1 от същия Договор.

Съгласно Протокол 21, приложен към Договорите, Обединеното кралство и Ирландия могат да уведомят Съвета в рамките на три месеца от представянето на дадено предложение или инициатива, или по всяко време след приемането им, че желаят да вземат участие в приемането и прилагането на всяка подобна предложена мярка. Нито една от тези държави членки не упражни своето право да се присъедини към прилагането на Директивата за синя карта на ЕС. Съгласно Протокол 22, приложен към Договорите, Дания не взема участие в приемането на мерки, основани на този член¹⁷.

Приемането на икономически мигранти е споделена компетентност между ЕС и държавите членки. По-специално нито една мярка, предложена в областта на законната миграция, „не засяга правото на държавите членки да определят капацитета за прием на граждани на трети страни, идващи от трети страни, на тяхната територия с цел да търсят работа като заети или самостоятелно заети лица“ (член 79, параграф 5 от ДФЕС).

• Субсидиарност

Предизвикателството да се подобри капацитетът за привличане и задържане на таланти от държави извън ЕС нарасна и е общо за всички държави членки. Макар че всяка държава членка би могла да продължи да прилага своя национална система за работници, притежаващи висока степен на умения, това не би повишило привлекателността на ЕС като цяло. По-специално при сравнение на ЕС с други основни дестинации с по-единен подход става видно, че ако държавите членки, особено по-малките държави членки, действат самостоятелно, те не биха могли да се конкурират за работници, притежаващи висока степен на умения, в условията на международната конкуренция.

Настоящото фрагментиране с различни и паралелни национални правила в държавите членки за една и съща категория граждани на трети държави не е нито ефективна, нито ефикасна за нито един от участниците. Кандидатите и работодателите трябва да се ориентират в сложна регулаторна рамка, която води до разходи и административна тежест, засягащи особено тежко МСП. Освен това за органите на държавите членки ще бъде по-лесно и разходоефективно да се създаде единен, ясен и праволинеен набор от правила за обработването на заявления за пребиваване и работа на работници, притежаващи висока степен на умения.

Ако ЕС действа като единен субект спрямо останалия свят, той може да създаде икономии от мащаба и съответно да се конкурира по-добре с други основни дестинации

¹⁷ Обединеното кралство, Ирландия и Дания не са обвързани от Директива 2009/50/ЕО.

за ограниченото предлагане на работници, притежаващи висока степен на умения. Настоящото предложение цели да повиши общата привлекателност на ЕС, като осигури единна, прозрачна, гъвкава и рационализирана схема за работници, притежаващи висока степен на умения, в рамките на ЕС. Така се изпраща ясно послание на работниците, притежаващи висока степен на умения, че ЕС ги приветства, като им предлага ясни и бързи процедури за приемане в съчетание с привлекателни условия за пребиваване за тях и техните семейства.

В допълнение към това единствено действие на равнище ЕС може да предложи на работниците, притежаващи висока степен на умения, възможността лесно да се преместват, работят и пребивават в няколко държави — членки на ЕС. Мобилността в рамките на ЕС спомага да се отговори по-добре на потребностите от работна сила, притежаваща висока степен на умения, и да се преодолее недостигът на умения. От друга страна националните схеми по своето естество не могат да предложат тази възможност за лесно преместване от една държава членка в друга, ако възникнат недостиг на работна сила или възможности за работа.

Дори ако се приеме по-хармонизирана общоевропейска схема и се премахнат паралелните национални схеми, държавите членки пак ще запазят компетентност по отношение на някои аспекти, като например основаният на Договора прерогатив да определят капацитета за прием на граждани на трети държави, идващи на тяхната територия от трети държави с цел да търсят работа. Държавите членки също така ще разполагат с възможност да извършват проучвания на пазара на труда, ако техният пазар на труда претърпи сериозни сътресения, като например високо равнище на безработица в дадена професия или сектор. Освен това самите държави членки ще упражняват контрол по отношение на равнището на прага на заплатите — дори ако то бъде хармонизирано в по-голяма степен спрямо долна и горна граница — което ще се изчислява въз основа на средните заплати в страната, както и по отношение на професиите, при които има недостиг на работна сила и към които ще се прилага по-нисък праг.

С оглед на всички тези съображения предложението отговаря на принципа на субсидиарност.

- **Пропорционалност**

Настоящото предложение се отнася до условията и процедурите за приемане и правата на притежаващи висока степен на умения работници от трети държави, които представляват елементи от обща имиграционна политика съгласно член 79 от ДФЕС. Вече съществуват общоевропейски правила за тази група граждани на трети държави паралелно с национални правила, но те трябва да се изменят, за да се решат установените проблеми и да се постигнат напълно целите на Директивата, като същевременно съдържанието и формата на действието на Съюза следва да останат ограничени до необходимото за постигане на тези цели.

Предложението осигурява баланс между увеличени права, включително мобилност в рамките на ЕС чрез повишено равнище на хармонизация, от една страна, и по-приобщаваща схема чрез допълнително улесняване на процедурите за приемане (включително по-ниски прагове на заплатите, като така се разширява целевата група), от друга страна, с определена гъвкавост за държавите членки да приспособят схемата според ситуацията в конкретната страна.

Административната тежест, която ще трябва да бъде понесена от държавите членки във връзка с промяната на законодателството и допълнителното сътрудничество, ще бъде

умерена, тъй като схемата за синя карта на ЕС вече съществува и освен това тежестта ще се надвишава от ползите.

- **Избор на инструмент**

Избраният инструмент е нова директива, която ще отмени и замени настоящата Директива за синята карта на ЕС. Така на държавите членки се осигурява известна гъвкавост във връзка с транспонирането и прилагането. Директивата е задължителна по отношение на резултата, който следва да бъде постигнат, но осигурява гъвкавост на държавите членки по отношение на формата и метода за въвеждането на тези цели в националната правна система и в общия контекст. Не е установена причина да се премине от директива към пряко приложим регламент.

Незадължителните мерки биха имали твърде ограничен ефект, тъй като потенциалните кандидати и дружества ще продължат да бъдат изправени пред множество различни правила за приемане.

3. РЕЗУЛТАТИ ОТ ПОСЛЕДВАЩИТЕ ОЦЕНКИ, ОТ КОНСУЛТАЦИИТЕ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ОТ ОЦЕНКИТЕ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

- **Последващи оценки/проверки за пригодност на действащото законодателство**

Първият доклад за прилагането на Директивата за синята карта на ЕС¹⁸ беше представен през май 2014 г. и в него бе оценено съответствието на националното законодателство с разпоредбите на Директивата. В него бе заключено, че съществуват големи различия между държавите членки по отношение на броя на издадените сини карти на ЕС поради избора на политики на държавите членки, които прилагат и популяризират синята карта на ЕС по различаващи се в голяма степен начини и които в някои случаи предпочитат своите паралелни национални схеми. В настоящата директива за синята карта на ЕС се определят само минимални стандарти и на държавите членки се оставя голяма свобода на преценка чрез множество разпоредби за преценка по собствено усмотрение и препратки към националното законодателство. В доклада също така бе установено, че съществуват редица слабости при транспонирането и по-специално че държавите членки пренебрегват своите задължения за докладване съгласно Директивата. Тези проблеми бяха обсъдени с държавите членки чрез мрежата от национални звена за контакт и в рамките на заседанията на контактната група.

През 2015 и 2016 г. Комисията извърши допълнителна оценка, която актуализира и разшири констатациите от първия доклад. Заключение е, че в сегашната си форма синята карта на ЕС не постига своя потенциал за добавена стойност поради конкуриращите се и допълнителни национални схеми за работници, притежаващи висока степен на умения¹⁹.

¹⁸ Съобщение от 22 май 2014 г. относно прилагането на Директива 2009/50/ЕО, [COM\(2014\) 287 final](#).

¹⁹ Вж. приложение 5 към придружаващата документа оценка на въздействието.

- **Консултации със заинтересованите страни**

В периода 27 май—30 септември 2015 г. бе проведена онлайн обществена консултация относно синята карта на ЕС и политиките на ЕС в областта на трудовата миграция. Бяха получени общо 610 отговора на въпросника и 15 писмени предложения от широк кръг участници, представляващи всички съответни заинтересовани страни²⁰. Бяха потърсени и получени предложения от граждани на ЕС, организации и граждани на трети държави (пребиваващи в ЕС и извън него), както и работодатели (многонационални и МСП), техни сдружения, частни и публични организации по заетостта, професионални съюзи, министерства, регионални и местни органи, работещите в медиите, академични кадри, международни организации, организации или органи от държавите на произход, социални партньори и други участници от гражданското общество. Освен това бяха проведени разнообразни двустранни и групови срещи с ключови държави членки, представители на бизнеса, специалисти, социални партньори и международни организации (ОИСР, ВКБООН, МОМ). На 3 декември 2015 г. беше организиран специален семинар с националните социални партньори в сътрудничество с Обсерваторията на пазара на труда (ОПТ) и постоянната проучвателна група „Имиграция и интеграция“ (ИМИ) към Европейския икономически и социален комитет. Бяха проведени няколко допълнителни консултации със заинтересовани страни от външен изпълнител, в които участваха подбрани национални органи, организации на работодатели, професионални съюзи и организации от държавите на произход.

Резултатите бяха взети под внимание в хода на прегледа, както е отразено в доклада за оценката на въздействието.

- **Събиране и използване на експертни становища**

Беше създадена експертна група по икономическа миграция (ЕГИМ)²¹ към Комисията, която ще подпомага разработването на бъдещи политики в областта на икономическата интеграция. По време на първото заседание на ЕГИМ на 25 март 2015 г. експертите обсъдиха начини за „подобро управление на трудовата миграция на равнище ЕС“, като основният предмет на дискусиата беше прегледът на синята карта на ЕС. Второто заседание на ЕГИМ на 7 декември 2015 г. бе насочено към „варианти на политиката за преработена синя карта“²².

Освен това на 13 ноември 2015 г. беше проведена среща на експертната група към ЕММ за мигранти, притежаващи висока степен на умения — подгрупа на Европейската мрежа за миграцията — с експерти от държавите членки за техническа дискусия по въпроси, свързани със синята карта на ЕС, паралелните национални схеми за работници, притежаващи висока степен на умения, и тяхното взаимодействие.

- **Оценка на въздействието**

При изготвянето на предложението беше проучен широк набор от варианти на политиката, някои от които бяха отхвърлени на първия етап от оценяването, например отмяна на Директивата за синя карта на ЕС, въвеждане на система за изразяване на

²⁰ Резултатите и предложенията са [достъпни онлайн](#).

²¹ Регистър на експертните групи към Комисията: [E03253](#).

²² Членовете, докладите от заседанията и писмените предложения на участниците са достъпни на адрес: <http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupDetail&groupID=3253&Lang=BG>

интерес на основата на точкуване, разширяване на обхвата до международни доставчици на услуги.

Разгледани варианти

Сред избраните варианти, подложени на задълбочена оценка, са следните:

0) Базов сценарий

Настоящата синя карта на ЕС ще продължи да се прилага без законодателни промени. Ще се запазят сегашните дейности по наблюдение и правоприлагане на настоящото законодателство, както и дейностите за подобряване на транснационалното признаване на чуждестранни квалификации между държавите членки или в сътрудничество с трети държави чрез обмен на практики и допълнителни насоки за националните органи.

1) Разширяване на обхвата чрез включване в него на значително по-широка група от работници, включително (някои) работници, притежаващи средна степен на умения

При този вариант синята карта на ЕС ще стане достъпна и за някои работници, притежаващи средна степен на умения, тъй като заплатите и квалификациите ще бъдат определени като алтернативни, а не като кумулативни условия. Нивото на правата няма да бъде повишено съществено над настоящото ниво.

2) Изменение на условията за прием и правата без разширяване на обхвата отвъд работниците, притежаващи висока степен на умения

Този вариант има три подварианта в зависимост от целевата група (по-широка или по-избирателна) и остава в обхвата и основната рамка на настоящата директива, но и трите подварианта предлагат улесняване по отношение на условията, процедурите и правата.

- 2а) Синята карта на ЕС да стане достъпна за по-широка група от работници, притежаващи висока степен на умения

Този подвариант разширява обхвата на работниците, притежаващи висока степен на умения, отговарящи на условията за синя карта на ЕС, улеснява приемането и осигурява разширени права за пребиваване и мобилност. Държавите членки ще запазят ограничена свобода на преценка за приспособяване на схемата към националната ситуация, но паралелните национални схеми ще отпаднат.

- 2б) Превръщане на синята карта на ЕС в инструмент за привличане на подбрана група от работниците, притежаващи най-висока степен на умения

Този вариант ще направи синята карта на ЕС доста избирателен инструмент за работниците, притежаващи изключително висока степен на умения. Отговарящите на условията работници ще се възползват от бързо и лесно приемане и широки права. Паралелните национални схеми ще останат в сила.

- 2в) Създаване на синя карта на две нива, насочена към различни нива на умения на работници, притежаващи висока степен на умения

Този подвариант ще представлява комбинация от предните подварианти, като при него ще бъде създадена синя карта на ЕС с две равнища, насочени към различни категории работници, притежаващи висока степен на умения: първо равнище за широка група от

работници, притежаващи висока степен на умения, и второ по-избирателно равнище, позволяващо по-бърз достъп до дългосрочно пребиваване и улеснена мобилност в рамките на ЕС. Паралелните национални схеми ще отпаднат.

3) Унифицирана стандартна общоевропейска синя карта

С този пакет от варианти на политиката ще се въведе стандартен общоевропейски набор от правила за синята карта, приложими в държавите членки. Държавите членки няма да могат да приспособяват нито едно от условията или другите правила на синята карта на ЕС към обстоятелствата на националния пазар на труда. Синята карта на ЕС, издадена от държава членка, ще се признава взаимно от всички държави членки и ще осигурява неограничена мобилност в рамките на ЕС. Паралелните национални схеми ще отпаднат.

Хоризонтални/паралелни законодателни варианти

Бяха проучени редица хоризонтални законодателни варианти и също така един незаконодателен вариант. Тези варианти могат да се прилагат самостоятелно в базовата ситуация или да бъдат съчетани с който и да е от законодателните пакети:

а) Незаконодателни действия за подобряване на ефективността на синята карта на ЕС

Този вариант на политика е насочен към подобряване на прилагането на синята карта на ЕС и практическото сътрудничество между държавите членки и подсилва популяризирането на картата чрез споделяне на информация, популяризиране и рекламни дейности. Той включва практически мерки за улесняване на използването на синята карта на ЕС чрез подобряване на признаването на чуждестранни квалификации, както и на съгласуването на умения и работни места.

б) Законодателно действие, с което обхватът на синята карта на ЕС се разширява към иновативни предприемачи

С този вариант се разширява обхватът на синята карта на ЕС от *наети* работници, притежаващи висока степен на умения, към иновативни предприемачи (т.е. *самостоятелно заети лица*), като в рамките на Директивата ще бъде създаден отделен набор от условия за приемане и права (включително възможна мобилност в рамките на ЕС) за тази група.

в) Законодателно действие, с което обхватът на синята карта на ЕС се разширява към лица, притежаващи висока степен на умения, на които е предоставена международна закрила, и кандидати за убежище

При тази опция достъпът до синята карта на ЕС се отваря за други категории мигранти, които кандидатстват за или са получили международна закрила. Прави се разграничение между две основни подкатегории и подварианти: i) включване само на лица, на които е предоставена международна закрила (бежанци, лица, на които е предоставена субсидиарна закрила); ii) включване и на търсещи убежище лица.

Предпочитан вариант

След оценката на въздействието, ефективността и ефикасността на избраните варианти, както и на тяхната осъществимост, предпочитаният вариант е 2a) в съчетание с хоризонтални варианти а) (незаконодателни действия) и в), подвариант i) (включване в обхвата само на лицата, на които е предоставена международна закрила). Поради това предпочитаният вариант включва следните основни елементи: изменение на условията за приемане и допускането на по-широка група работници, притежаващи висока степен на умения, до синята карта на ЕС; увеличаване на правата, свързани със синята карта на ЕС, включително мобилност в рамките на ЕС; и без разширяване на обхвата отвъд работниците, притежаващи висока степен на умения. Освен това вече няма да се позволява прилагането на национални схеми за граждани на трети държави, които попадат в приложното поле на настоящата директива. Законодателните мерки ще се допълват от незаконодателни действия и евентуално чрез допускането на лица, притежаващи висока степен на умения, на които е предоставена международна закрила, до синята карта на ЕС.

С предпочитания вариант се постига баланс между високо равнище на приобщаване, значителна степен на гъвкавост за държавите членки да го приспособяват според ситуацията в конкретната страна, както и висок потенциал за заместване на паралелните национални схеми, от една страна, и допълнително улесняване на процедурите, по-високо ниво на правата, допълнително улесняване на мобилността в рамките на ЕС и високо равнище на хармонизация, от друга страна. В съответствие с това този предпочитан вариант представлява балансирана комбинация между (висока) ефективност и ефикасност и положителни икономически и социални ефекти. Въздействието на тези положителни ефекти ще бъде увеличено до максимум, ако бъдат съчетани с незаконодателни действия като активно популяризиране на схемата и постигане на подобро съгласуване между работодателите и потенциалните мигранти.

Прогнозните допълнителни разрешения при този вариант са в диапазона между минимум 32 484 и максимум 137 690 работници, притежаващи висока степен на умения (годишно, обобщени данни за участващите държави членки, разликата се дължи на прага на заплатите, определен от отделните държави членки). Това ще доведе до прогнозно положително годишно икономическо въздействие, чийто размер ще бъде между 1,4 и 6,2 милиарда евро, генерирани от допълнителни работници, притежаващи висока степен на умения, които идват и работят в ЕС. Като цяло по-големият брой на приетите работници, притежаващи висока степен на умения, и подобреният потенциал за задържане на млади таланти, обучени в ЕС, ще създаде по-голям резерв от работници, притежаващи висока степен на умения, които работодателите могат да използват за отстраняване на недостиг, като така ще бъде оказано положително въздействие върху растежа и конкурентоспособността на ЕС. В съчетание с повишените възможности за професионална мобилност между работни места и мобилност в рамките на ЕС това ще улесни и понижи разходите за набиране на кадри за МСП и те ще могат по-лесно да отстраняват недостига на работна сила и да подобряват своите перспективи за растеж. Освен това ще бъде оказано положително въздействие върху капацитета на дружествата да провеждат научноизследователска и развойна дейност (НИРД), а това ще бъде от полза за общия капацитет на ЕС за иновации, научни изследвания и предприемачество. Високата ефективност и ефикасност на този вариант също така ще намали административната тежест, свързана с неговото прилагане.

Социалното въздействие също ще бъде положително, тъй като гражданите на ЕС ще имат полза от положителния ефект върху общия икономически растеж чрез

отстраняване на недостига на работна сила и умения, с което може да бъде осъществен косвен принос за укрепване на основаната на знанието икономика и създаването на работни места в ЕС. С оглед на факта, че тази схема е насочена към работници, притежаващи висока степен на умения, основана е на търсенето и е относително избирателна, както и че в нея са заложени подходящи предпазни мерки, потенциалният ефект на изместване на работници от ЕС се очаква да е ограничен. Притежателите на синя карта ще усетят положителни ефекти от гледна точка на повишени права за събиране на семейството, достъп до статут за дългосрочно пребиваване и мобилност в рамките на ЕС. Могат да се очакват и положителни социални въздействия поради приобщаването на лица, на които е предоставена международна закрила, тъй като с получаването на синя карта тези лица, притежаващи висока степен на умения, ще станат по-видими за работодателите в приемащата държава членка и ще имат достъп до пазарите на труда и в други държави членки, различни от тази, която им е предоставила закрила. Това улеснява тяхното участие на пазара на труда, което благоприятства тяхната интеграция и възможностите им да се издържат сами.

Становище на Комитета за регулаторен контрол

Оценката на въздействието беше представена на Комитета за регулаторен контрол (КРК) на 5 февруари 2016 г., а на 2 март 2016 г. беше проведено заседание. На 4 март 2016 г. Комитетът издаде първо становище (отрицателно). Оценката на въздействието беше представена повторно на 14 март, а на 18 март 2016 г. беше издадено второ становище (положително). Трябваше да бъдат подобрени следните основни точки, подчертани в становищата на Комитета за регулаторен контрол, като те бяха взети под внимание, както следва:

а) Поясняване на проучваните проблеми и тяхното европейско измерение

Докладът за оценка на въздействието беше подсилен по отношение на анализа на съществуващия и бъдещия недостиг на работна сила в ЕС и как може да се преодолее този недостиг чрез преработената директива за синята карта, и по-специално чрез повишена мобилност в рамките на ЕС на работници, притежаващи висока степен на умения, които са граждани на трети държави. Бе пояснено и взаимодействието между мобилността в рамките на ЕС на гражданите на ЕС и мобилността на работници, притежаващи висока степен на умения, както и степента, до която двете могат да допринесат за преодоляване на недостига от умения и работна сила. Бяха представени цифри и допълнителен анализ, за да се демонстрира по-добре необходимостта от действие на ЕС за привличане на работници, притежаващи висока степен на умения, които са граждани на трети държави, както и добавената стойност на ЕС в сравнение с националните схеми. Беше обяснено по-подробно взаимодействието между прегледа на директивата за синята карта на ЕС и другите категории мигранти, като например лица, на които е предоставена международна закрила/търсещи убежище лица, доставчици на услуги и предприемачи, както и необходимостта от евентуалното им включване в обхвата на схемата.

б) Поясняване на целите и вариантите на политика

Общите и конкретните цели бяха преразгледани, така че да бъдат съгласувани в по-голяма степен с определението на проблема и предложените варианти. Беше обяснена логиката, на която се основават пакетите от варианти на политика, а представянето бе опростено. Обосновките за отхвърляне на определени варианти от самото начало бяха подсилени, а проверката и подборът на вариантите на политика бяха подобрени.

в) Насочване на анализа на въздействието към основните аспекти на пазара на труда

Представянето на анализа на въздействието беше опростено и направено по-разбираемо, като бе поставен по-ясен акцент върху аспектите на пазара на труда и икономическото въздействие. Бяха определени ефекти по държави членки, когато бе възможно. Бяха изтъкнати по-добре разликите между отделните варианти на политика и базовия сценарий. Макар че количествените данни остават ограничени, бяха анализирани административните разходи и ползите за различните заинтересовани страни. Беше подбран предпочитан вариант, състоящ се от един пакет от вариант на политика и хоризонтални елементи, в резултат на постепенното елиминиране на варианти въз основа на ясни и обективни критерии.

• **Основни права**

Тази инициатива съответства напълно на Хартата на основните права и повишава някои от правата, залегнали в нея. По-специално тя допринася за упражняването на правото на зачитане на личния и семейния живот (член 7) — чрез опростени разпоредби във връзка със събирането на семейството за работници, притежаващи висока степен на умения — и правото на труд и упражняване на свободно избрана или приета професия (член 15, параграф 1). Освен това тя е в пълно съответствие с правата, свързани с условията на труд (член 15, параграф 3) и правата на работниците (членове 27—36), тъй като запазва правата за равно третиране на работници, притежаващи висока степен на умения, по отношение на условията на труд, достъпа до социална сигурност, образование и професионално обучение, както и достъпа до стоки и услуги. Съвместимостта с член 47 (право на ефективни правни средства за защита и на справедлив съдебен процес) е напълно гарантирана, тъй като се запазват настоящите разпоредби относно синята карта на ЕС, свързани с правото на обжалване при отхвърляне на заявлението и с правото на уведомление относно основанията за отказ.

4. ОТРАЖЕНИЕ ВЪРХУ БЮДЖЕТА

Няма да има отражение върху бюджета на Европейския съюз.

5. ДРУГИ ЕЛЕМЕНТИ

• **Планове за изпълнение и мерки за наблюдение, оценка и докладване**

Комисията ще провери правилното и ефективно транспониране в националното законодателство на всички участващи държави членки. През цялата фаза на прилагане Комисията ще организира редовни срещи на комитета за връзка с всички държави членки. Комисията ще представи на Европейския парламент и на Съвета доклад, в който се оценява прилагането, функционирането и въздействието на синята карта на ЕС три години след крайния срок за транспониране и на всеки три години след това.

Прилагането на Директивата за синята карта на ЕС ще се проследява в контекста на основните цели на политиката, като се използват редица подходящи и измерими показатели въз основа на лесно достъпни, приети и надеждни източници на данни. Съгласно преработената Директива съобщаването на повече видове данни става задължително, за да се подобри тяхното своевременно предоставяне и надеждност. Така ще се повиши стойността на данните за наблюдението и оценката на миграционната политика по отношение на работниците, притежаващи висока степен на умения. Освен това ще се подобри обменът на информация относно синята карта на ЕС чрез националните звена за контакт.

- **Обяснителни документи**

Предложената директива е с широко персонално приложно поле по отношение на притежаващите висока степен на умения граждани на трети държави, които обхваща. Предложението също така съдържа по-голям брой правни задължения в сравнение със съществуващата Директива 2009/50/ЕО. С оглед на това и предвид факта, че предложението включва разпоредби относно редица групи, които все още не са обхванати по задължителен начин от настоящата правна рамка, ще са нужни обяснителни документи, включително таблица на съответствието между националните разпоредби и Директивата, придружаваща уведомлението за мерките за транспониране, така че мерките за транспониране, които държавите членки са добавили към настоящото си законодателство, да могат да се определят ясно.

- **Подробно разяснение на конкретни разпоредби на предложението**

Глава I — ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член 1 — Предмет

Целта на предложението е да се определят условията за влизане и пребиваване на граждани на трети държави, които кандидатстват за пребиваване в ЕС за целите на трудова заетост, изискваща висока степен на умения, от държава извън ЕС или в рамките на своето законно пребиваване в ЕС с друг статут, и на членовете на техните семейства, както и да се определят техните права. В предложението също така се определят условията, съгласно които граждани на трети държави, които пребивават законно в държава членка съгласно разпоредбите на настоящото предложение, могат да се преместят и да пребивават с членовете на своето семейство в други държави членки. Тази разпоредба по същество остава сходна с разпоредбата в Директива 2009/50/ЕО, но в нея вече се отчита фактът, че синята ката ще се превърне в единственият начин за приемане на притежаващи висока степен на умения граждани на трети държави.

Член 2 — Определения

В този член се посочват определенията, използвани в предложението, които до голяма степен съвпадат с други приложими директиви относно законната миграция. Посочва се определение на понятието „трудова заетост, изискваща висока степен на умения“, което заменя понятието „висококвалифицирана трудова заетост“ в настоящата директива. То касае наемането срещу заплащане, в съответствие с националното право и практика, на лице, което притежава необходимата компетентност, доказана с „висока професионална квалификация“. Последната може да бъде удостоверена чрез „придобито висше образование“ (т.е. успешното завършване на програма за висше образование или равностойно на него образование след завършено средно образование, която отговаря най-малко на ниво 6 по ISCED²³ 2011 или ниво 6 от Европейската квалификационна рамка) или чрез „висока степен на професионални умения“ (т.е. умения, удостоверени чрез най-малко тригодишен професионален опит на равнище, сравнимо с придобито висше образование и имащо отношение към съответната работа или професия). Нивото на изискваните умения остава непроменено, но за държавите членки става задължително да признават придобит професионален опит като

²³

Международна стандартна класификация на образованието, приета от ЮНЕСКО.

алтернатива на образователната квалификация. Освен това конкретната препратка към нивата по ISCED и ЕКР е нова, като целта е да се внесе допълнителна яснота.

Новост в сравнение с Директива 2009/50/ЕО е добавеното определение на понятието „служебна дейност“, за да може да се определи кои професионални дейности могат да се извършват от притежател на синя карта на ЕС в контекста на конкретните правила за краткосрочна мобилност в други държави членки (вж. член 19).

Член 3 — Обхват

Подобно на Директива 2009/50/ЕО, предложението не обхваща граждани на ЕС, граждани на трети държави, които пребивават дългосрочно в ЕС и желаят да се преместят в друга държава членка, сезонни или командировани работници. Тъй като е възможно припокриване между приложното поле на Директива (ЕС) 2016/801 на Европейския парламент и на Съвета²⁴ и това на настоящия инструмент, този член изрично изключва от приложното поле на директивата гражданите на трети държави, които кандидатстват за пребиваване в държава членка като научни работници по смисъла на Директива (ЕС) 2016/801 с цел осъществяване на научноизследователски проект. При все това, след като бъдат приети съгласно Директива (ЕС) 2016/801, законно пребиваващите научни работници могат да кандидатстват за синя карта на ЕС съгласно настоящата директива за други цели, различни от посочените в Директива (ЕС) 2016/801.

Като изменение на Директива 2009/50/ЕО, всички членове на семейството на гражданин на ЕС, които са граждани на трети държави, получават достъп до синята карта на ЕС, за да им се позволи да упражняват професия, изискваща високи умения, и да извършват служебни пътувания в различни държави членки, независимо дали съответният гражданин на ЕС ги придружава. Тези притежаващи висока степен на умения граждани на трети държави, които са членове на семейството на гражданин на ЕС, имат същите потребности от краткосрочна и дългосрочна професионална мобилност в рамките на ЕС като останалите притежаващи висока степен на умения граждани на трети държави, и не следва да им се отнема възможността да кандидатстват за синя карта на ЕС, на която биха имали право в държавата си на произход, само поради факта, че пребивават законно в ЕС като членове на семейството на граждани на ЕС.

Предложената директива отново няма да се прилага към лица, които кандидатстват за международна закрила и очакват решение за предоставяне на статут, или към лицата, на които е предоставена временна закрила или които пребивават в държава членка само временно. Новост е обаче идеята да се обхванат лицата, на които е предоставена международна закрила съгласно Директива 2011/95/ЕС („Директивата относно признаването“). Те ще могат да кандидатстват за синя карта на ЕС като всички други граждани на трети държави, като същевременно запазват всички права като лица, на които е предоставена закрила (вж. също коментарите по членове 15 и 16). Освен това гражданите на трети държави, които ще се презаселят в държавите членки съгласно бъдещите схеми на ЕС и ще получат сходни права с посочените в Директивата относно признаването, също ще имат достъп до синята карта на ЕС. По този начин лицата,

²⁴ Директива (ЕС) 2016/801 на Европейския парламент и на Съвета от 11 май 2016 г. относно условията за влизане и пребиваване на граждани на трети държави с цел провеждане на научно изследване, следване, стаж, доброволческа дейност, програми за ученически обмен или образователни проекти и работа по програми „au pair“ (ОВ L 132, 21.5.2016 г., стр. 21).

притежавачи висока степен на умения, на които е предоставена международна закрила, ще станат по-достъпни за работодателите и ще могат да се наемат на по-подходяща работа в съответствие с техните умения и образование, като така ще се преодолява недостигът в определени сектори и професии във всяка държава членка. Това ще им позволи да участват активно на пазара на труда, което благоприятства тяхната интеграция, и по-лесно да се издържат сами. Освен това така ще се избегнат ситуации, в които техните умения не се използват, тъй като няма незаети работни места в конкретната им област в държавата членка, която им е предоставила закрила, което ще доведе до по-ефикасно разпределение на пазара на труда. В предстоящия преглед на Директивата относно признаването ще бъдат въведени необходимите препратки и изменения, за да се гарантира съгласуваност.

Включена е и разпоредба за защита на международните споразумения, сключени от Съюза и/или държавите членки, с които се цели гарантиране на етичното набиране на персонал, т.е. защита на сектори, страдащи от недостиг на работна сила в развиващите се държави.

За разлика от Директива 2009/50/ЕО новото предложение не позволява на държавите членки да прилагат паралелни национални схеми, насочени към същата група работници, притежавачи висока степен на умения. С оглед синята карта на ЕС да се превърне в наистина общеевропейска схема, държавите членки са длъжни да издават синя карта на ЕС, а не национално разрешение за изискваща висока степен на умения работа, на лица, които попадат в приложното поле на синята карта на ЕС. Държавите членки могат да издават национални разрешения само на работници — граждани на трети държави, които не попадат в приложното поле на Директивата, в рамките на ограниченията, предвидени в други законодателни актове на ЕС в областта на законната миграция.

Член 4 — По-благоприятни разпоредби

С предложението се хармонизират условията и процедурите за приемане на граждани на трети държави, които попадат в приложното му поле, и за членовете на техните семейства, както и последващата им мобилност в други държави членки.

Независимо от това държавите членки все пак ще имат право да прилагат по-благоприятни условия по отношение на правата, по-специално що се отнася до равното третиране (член 15) и правата на членовете на семейството (член 16). Държавите членки също така могат да третират по по-благоприятен начин ситуации на временна безработица (член 14) и да позволяват отсъствие от територията след придобиване на статут на дългосрочно пребиваващ (член 17, параграф 5). Освен това държавите членки могат да въведат по-благоприятни разпоредби по отношение на процедурните гаранции (член 10).

Глава II — УСЛОВИЯ ЗА ПРИЕМАНЕ

Член 5 — Критерии за приемане

В член 5 се определят условията, на които трябва да отговаря кандидатът, за да бъде приет като притежател на синя карта на ЕС. Освен общите условия, които са сходни с включените в Директива 2009/50/ЕО и други настоящи достижения на правото в областта на законната миграция (т.е. притежание на валиден документ за пътуване, здравна застраховка и лицето да не се счита за представляващо заплаха за обществения

ред, обществената сигурност или общественото здраве), конкретните условия включват:

- *параграф 1, буква а)*: трудов договор или обвързващо предложение за работа с продължителност най-малко шест месеца в съответната държава членка, тъй като приемането се диктува от търсенето. Изискваната продължителност на трудовия договор е намалена от 12 на 6 месеца в сравнение с настоящата директива. Целта на това условие е да гарантира определено ниво на непрекъснатост на пребиваването и трудовата заетост, като същевременно се осигурява определена степен на гъвкавост в съответствие с потребностите на пазара на труда и практиките на държавите членки. При все това голяма част от издаваните понастоящем национални разрешения за пребиваване на работници, притежаващи висока степен на умения, са с продължителност под дванадесет месеца и работодателите като цяло първо предлагат изпитателен трудов договор с по-кратка продължителност, за да се уверят, че служителят е подходящ за съответната длъжност, след което договърът може да бъде удължен, ако изпитателният срок завърши успешно.

- *параграф 1, буква б)*: подобно на Директива 2009/50/ЕО, за регламентирани професии кандидатът трябва да отговаря на изискванията, определени в националното право за упражняване на съответната регламентирана професия от страна на граждани на ЕС.

- *параграф 1, буква в) и параграф 6*: за нерегламентирани професии кандидатът трябва да докаже, че разполага с необходимата висока професионална квалификация, т.е. придобито висше образование или висока степен на професионални умения; държавите членки улесняват валидирането и признаването на документи, удостоверяващи съответната висока професионална квалификация. Промените в сравнение с Директива 2009/50/ЕО са описани в член 2.

- *параграф 2*: Посочената в трудовия договор заплата трябва да отговаря най-малко на определен праг, определен от държавите членки, който е минимум 1,0 и максимум 1,4 пъти по-висок от средната брутна годишна заплата в съответната държава членка. Този праг е по-нисък от посочения в Директива 2009/50/ЕО (най-малко 1,5 пъти по-висок от средната брутна годишна заплата в съответната държава членка, без да е определен максимум), като по този начин значително се увеличава степента на приобщаване на схемата за синя карта на ЕС, т.е. тя ще включва много по-голям брой потенциални работници, притежаващи висока степен на умения²⁵. Фиксираният диапазон повишава ефекта на хармонизация, като същевременно запазва определено ниво на гъвкавост за държавите членки, така че да определят прага в зависимост от конкретното положение на техния пазар на труда, средните нива на доходите и отклонения в разпределението на доходите. Използването на данни на Евростат (национални сметки) като референтна стойност за изчисляването на прага на заплатите става задължително, за да се повиши прозрачността и хармонизацията.

- *параграфи 4 и 5*: с тези разпоредби се въвежда задължителен по-нисък праг на заплатите (в размер на 80 % от общия праг) за определени от държавите членки професии, при които има недостиг на работна сила, които са част от основни групи 1 и

²⁵

За анализ на въздействието и „степенна на приобщаване“ на различните прагове на заплатите, вж. приложения 7 и 14 към оценката на въздействието, придружаваща настоящото предложение, SWD(2016)193.

²⁶ на ISCO, както и за дипломираните млади хора. В Директива 2009/50/ЕО се предвижда само незадължителен по-нисък праг на заплатите за професии, при които има недостиг на работна сила, който е минимум 1,2 пъти по-висок от средната заплата. Дерогацията за наскоро дипломирали се лица — която не бе предвидена в Директива 2009/50/ЕО — улеснява достъпа до синя карта на ЕС за млади професионалисти, които вероятно не разполагат с достатъчен професионален опит, за да претендират за по-високи заплати²⁷. Това улесняване е в съответствие с извършените наскоро изменения на законодателството на ЕС във връзка със студентите (Директива (ЕС) 2016/801), съгласно които дипломираните лица имат право да търсят работа в приемащата държава членка в продължение на поне девет месеца.

Членове 6 и 7 — Основания за отказ, отнемане или отказ за подновяване на синя карта на ЕС

В тези разпоредби се определят задължителните и незадължителните основания за отказ, както и за отнемане или отказ за подновяване. Като цяло те са сходни с основанията, посочени в Директива 2014/66/ЕС по отношение на лица, преместени при вътрешнокорпоративен трансфер, като има някои нови разпоредби в сравнение с Директива 2009/50/ЕО.

Що се отнася до възможността за извършване на проучване на пазара на труда, докато това е неограничено право на държавите членки съгласно Директива 2009/50/ЕО, в предложението такова проучване се позволява само ако пазарът на труда на съответната държава членка претърпи сериозни сътресения, например високо равнище на безработица в дадена професия или сектор в конкретен регион от територията. В случай че дадена държава членка възнамерява да извърши проучване на пазара на труда, тя изпраща мотивирано уведомление до Комисията и съобщава за това на кандидатите и работодателите. Държавите членки могат да привлекат социалните партньори в оценката на обстоятелствата, свързани с техните пазари на труда.

Глава III — СИНЯ КАРТА НА ЕС И ПРОЦЕДУРА

Членове 8, 9, 10 и 11 — Синя карта на ЕС, заявления за приемане, процедурни гаранции и такси

Кандидатите, за които съответната държава членка е взела положително решение, получават разрешение за пребиваване, наречено „Синя карта на ЕС“, в което се посочват условията, при които те имат право да работят. Стандартният срок на валидност на синята карта на ЕС е поне 24 месеца. Единствено ако трудовият договор е за по-кратък срок синята карта на ЕС следва да се издаде най-малко за срока на трудовия договор плюс три месеца. Когато обаче синята карта на ЕС се подновява, срокът на валидност във всеки случай следва да бъде поне 24 месеца. В Директива 2009/50/ЕО държавите членки могат да изберат стандартен срок на валидност между 1 и 4 години или срока на продължителност на договора плюс три месеца, като този срок се прилага както към първото разрешение, така и към подновените разрешения.

Заявленията за синя карта на ЕС могат да се подават от територията на държавата членка или извън нея, като в първия случай кандидатът трябва да пребивава законно на

²⁶ Основните групи 1 и 2 на ISCO („Международна стандартна класификация на длъжностите“) включват съответно ръководители и професионалисти. <http://www.ilo.org/public/english/bureau/stat/isco/intro.htm>.

²⁷ Вж. приложение 7 към оценката на въздействието, придружаваща предложението, SWD(2016)193.

територията на тази държава членка, независимо от основанието (като се имат предвид обаче категориите, изключени от приложното поле съгласно член 3, параграф 2). Тази разпоредба е по-благоприятна в сравнение с разпоредбата в Директива 2009/50/ЕО, която предвижда единствено възможността държавите членки да позволят на всички законно пребиваващи на тяхната територия граждани на трети държави да кандидатстват.

Държавите членки уведомяват съответния кандидат за решението във връзка със заявлението най-късно 60 дни след подаването на заявлението. Срокът се намалява в сравнение с 90-те дни съгласно Директива 2009/50/ЕО.

Държавите членки могат да вземат решение да налагат такси за обработване на заявленията. Тези такси обаче не следва да бъдат непропорционални или прекомерни. Това е нова разпоредба по модела на Директива 2014/66/ЕС относно лица, преместени при вътрешнокорпоративен трансфер.

Член 12 — Признати работодатели

Въвежда се незадължителна система за „признати работодатели“, която не бе предвидена в Директива 2009/50/ЕО. Процедурата за признаване се регламентира на национално равнище; при все това тази процедура трябва да бъде прозрачна и да не води до непропорционална или прекомерна административна тежест и разходи за работодателите. Когато даден работодател бъде признат в съответствие с този член, процедурата за заявление за получаване на синя карта на ЕС трябва да бъде ускорена (максимум 30 дни) и улеснена (т.е. не се изискват доказателства за квалификации за нерегламентираните професии и за здравна застраховка).

Глава IV — ПРАВА

Членове 13 и 14 — Достъп до пазара на труда и временна безработица

Директива 2009/50/ЕО съдържа многостранен набор от правила, които регулират достъпа до пазара на труда и процедурите, свързани с него. В предложението достъпът е улеснен: притежателите на синя карта на ЕС получават пълен достъп до трудова заетост, изискваща високи умения. Държавите членки могат да изискват единствено да им се съобщава за смяна на работодател или промени, които могат да засегнат изпълнението на условията за приемане за синята карта на ЕС. Целта е правното положение да стане ясно във всички държави членки и да се избегне ненужната административна тежест. Това няма да засегне възможността държавите членки да отнемат или да отказват да подновят синя карта на ЕС, когато условията вече не са спазени. В допълнение към това притежателите на синя карта на ЕС имат право да извършват дейност като самостоятелно заети лица паралелно с тяхната професия във връзка със синята карта като евентуално и постепенно преминаване към иновативно предприемачество. Това право не променя факта, че условията за приемане за синята карта на ЕС трябва да се изпълняват във всеки един момент и че следователно притежателят на синя карта на ЕС през цялото време трябва да извършва дейност, изискваща висока степен на умения.

Подобно на Директива 2009/50/ЕО се допуска временна безработица, без това да засяга правото на пребиваване като притежател на синя карта на ЕС. Безработицата не може да трае повече от три месеца или да възникне повече от веднъж по време на срока на валидност на синята карта на ЕС.

Членове 15 и 16 — Равно третиране и членове на семейството

Разпоредбите относно равното третиране на притежателите на синя карта на ЕС с гражданите на държавата членка като цяло отговарят на правата, предвидени в Директива 2009/50/ЕО, като са въведени няколко изменения, за да се постигне съответствие с по-скорошни директиви.

Предвидени са дерогации от Директива 2003/86/ЕО, за да се улесни събирането на семейството на работници, притежаващи висока степен на умения. Подобно на Директива 2009/50/ЕО, не могат да бъдат налагани периоди на изчакване или мерки за интегриране преди да се позволи събиране на семейството. Като допълнително ново улеснение членовете на семейството ще имат право да получат своите разрешения непосредствено след издаването на синята карта на ЕС и така ще бъдат в състояние веднага да се присъединят към работника. Освен това държавите членки не могат да налагат ограничения по отношение на достъпа на членовете на семейството до пазара на труда, но преди предоставянето на достъп може да бъде извършено проучване на пазара на труда.

Притежателите на синя карта на ЕС не са обхванати от тези разпоредби, когато в областите, обхванати от тези членове, имат права в качеството си на разполагащи с правото на свободно движение. По аналогичен начин лицата, на които е предоставена международна закрила, не са обхванати от тези разпоредби, а продължават да бъдат обхванати от правилата, които се прилагат към тях в качеството им на лица, на които е предоставена закрила, в държавата членка, която им е предоставила закрила.

Членове 17 и 18 — Дългосрочно пребиваване в ЕС за притежатели на синя карта на ЕС

В тези членове се предвиждат дерогации от Директива 2003/109/ЕО, съгласно които на притежателите на синя карта на ЕС се осигурява по-лесен достъп до статут на дългосрочно пребиваващи в ЕС. В сравнение с Директива 2009/50/ЕО са въведени допълнителни улеснения, като се надгражда съществуващият модел. За да се гарантира достатъчно равнище на интеграция в приемащата държава, достъпът може да се получи преди всичко чрез период на непрекъснато пребиваване в продължение на три години в една държава членка като притежател на синя карта на ЕС. Като алтернатива, когато притежателят на синя карта на ЕС се премести в друга държава членка съгласно разпоредбите за мобилност във връзка със синята карта на ЕС, този статут може да се придобие чрез период на непрекъснато пребиваване в продължение на пет години, натрупан в различни държави членки (ще се зачита и пребиваване съгласно разрешение за пребиваване, различно от синя карта на ЕС). С оглед да се подсили връзката с държавата, която предоставя статут на дългосрочно пребиваващ в ЕС, се изисква притежателят на синя карта на ЕС да е пребивавал в съответната държава членка поне две години непосредствено преди да кандидатства за статута. Когато се прилага тригодишният срок, статутът на дългосрочно пребиваващ в ЕС може да се отнеме преди приключването на петгодишния срок на законно и непрекъснато пребиваване на територията на държавите членки, ако гражданинът на трета държава остане без работа и не разполага с достатъчно средства, за да издържа себе си и, когато е приложимо, членовете на семейството си, без да прибегва до системата за социално подпомагане на въпросната държава членка, освен в случай на болест, злополука, принудителна безработица или професионално обучение. Когато се прилага петгодишният срок, се

позволяват по-продължителни отсъствия от територията на държавите членки в сравнение с общия режим, предвиден в Директива 2003/109/ЕО.

В Директива 2009/50/ЕО вече се признава специален статут за дългосрочно пребиваващи в ЕС, които са бивши притежатели на синя карта на ЕС. В предложението се въвеждат нови разпоредби, с които се гарантира, че при този преход не се губят права: правата за краткосрочна мобилност в рамките на ЕС за служебни дейности във втора държава членка, които се придобиват съгласно схемата за синя карта на ЕС, ще се запазят при предоставянето на статут на дългосрочно пребиваващ в ЕС. Що се отнася до пребиваване във втора държава членка, дългосрочно пребиваващите, които са бивши притежатели на синя карта на ЕС, ще могат да разчитат на предвидения в Директива 2003/109/ЕО режим, като ще се прилагат дерогации, когато договореностите относно синята карта на ЕС са по-благоприятни.

Глава V — МОБИЛНОСТ МЕЖДУ ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ

Член 19 — Служебна дейност във втора държава членка

Този напълно нов член позволява на притежатели на синя карта да влизат и да пребивават в други държави членки с цел извършване на служебна дейност съгласно определението в член 2, буква л). Във връзка с извършването на тази дейност вторите държави членки не могат да изискват разрешение за работа или друго разрешение, различно от синята карта на ЕС, издадена от първата държава членка. Когато синя карта на ЕС е издадена от държава членка, която прилага изцяло достиженията на правото от Шенген, притежателят на синя карта на ЕС може да се придвижва в Шенгенското пространство и да извършва служебна дейност в продължение на 90 дни в рамките на период от 180 дни. Това лице може да извършва служебна дейност за същия период, когато се премести в държави членки, които участват в схемата за синя карта на ЕС, но не прилагат изцяло достиженията на правото от Шенген. Когато синя карта на ЕС е издадена от държава членка, която не прилага изцяло достиженията на правото от Шенген, вторите държави членки трябва да позволят влизане и престой въз основа на синята карта на ЕС с цел служебна дейност, без да изискват отделна виза или друго разрешение, също за 90 дни в рамките на период от 180 дни. Основната цел на този член е да се гарантира, че служебните дейности в рамките на ЕС, които могат да представляват част от обичайните задачи на работниците, притежаващи висока степен на умения, могат да се извършват без правна несигурност и без прекомерна административна тежест.

Членове 20 и 21 — Превиваване във втора държава членка за притежатели на синя карта на ЕС и членове на техните семейства

В сравнение с Директива 2009/50/ЕО мобилността между държавите членки е допълнително улеснена, така че синята карта на ЕС да се превърне в наистина общоевропейска схема, разполагаща с по-добри възможности за привличане на необходимите умения в Европа. Периодът на пребиваване, изискван в първата държава членка, се съкращава от 18 на 12 месеца и, в съответствие със схемата за дългосрочна мобилност, разработена в контекста на Директива 2014/66/ЕС, се отменят няколко условия при кандидатстването за синя карта на ЕС във втората държава членка. Поспециално не се позволява проучване на пазара на труда за мобилни притежатели на синя карта на ЕС, ако не е въведено такова проучване и за заявления за първо влизане, не се допускат квоти и вторите държави членки не могат да проверяват повторно

квалификациите за нерегламентирани професии. Съответната процедура се опростява и ускорява и трудовата дейност може да започне веднага след подаване на заявлението за синя карта на ЕС. Членовете на семейството могат веднага да се присъединят към притежателя на синя карта на ЕС и се отменят някои условия за тяхното пребиваване във втората държава членка.

Член 22 — Гаранции и санкции

Въвеждат се нови гаранции, които отговарят на по-широките права, предоставени на притежателите на синя карта на ЕС. Ако синята карта на ЕС е издадена от държава членка, която не прилага изцяло достиженията на правото от Шенген, държавите членки могат да изискват доказателства за целта на пътуването, когато притежателят на синята карта на ЕС пресича външна граница с цел мобилност. Освен това, ако втората държава членка в крайна сметка не издаде синя карта на ЕС, първата държава членка трябва да позволи повторно влизане на съответното лице с евентуални членове на семейството му. Въвеждат се и специални гаранции срещу връщане в ситуации, когато притежателят на синя карта на ЕС е и лице, на което е предоставена международна закрила. Тези разпоредби са сходни с разпоредбите, включени в Директива 2011/51/ЕС, съгласно които достъпът до статут на дългосрочно пребиваващ в ЕС заедно със съответните права за мобилност беше разширен и до лица, на които е предоставена международна закрила. Държавите членки имат възможност да налагат санкции на работодатели, които не спазват своите задължения.

Глава VI — ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Членове 23, 24, 25 и 26 — Достъп до информация, статистически данни, докладване и сътрудничество между звената за контакт

Като новост в сравнение с Директива 2009/50/ЕО, съгласно член 23 от държавите членки се изисква да предоставят леснодостъпна информация на кандидатите относно условията за влизане и пребиваване, както и относно правата. Освен това съгласно този член от тях се изисква да съобщават на Комисията данни относно редица аспекти, като например праговете на годишните заплати, списъка с професиите, при които има недостиг на работна сила, в кои случаи държавите членки използват клаузата за етично набиране на персонал и позволените служебни дейности на тяхната територия.

Съгласно член 23 държавите членки са длъжни да съобщават на Комисията статистически данни относно броя на издадените, отказаните, подновените или отнетите сини карти, както и издадените разрешения на членове на семейството. Тези статистически данни следва да бъдат разбити по срок на валидност на разрешенията, пол и възраст на кандидатите, както и по икономически сектор. Те също така следва да позволяват да се направи разбивка по граждани на трети държави, на които е издадена синя карта на ЕС и е предоставена международна закрила или правото за свободно движение, както и по притежатели на синя карта на ЕС, които са придобили статут на дългосрочно пребиваващи. Някои статистически данни се изискват и съгласно Директива 2009/50/ЕО, но с предложението се налагат допълнителни изисквания на държавите членки, които са от решаващо значение за проследяването на прилагането и развитието на схемата.

Въз основа на член 25 Комисията докладва на Европейския парламент и на Съвета относно прилагането на настоящата директива — и по-специално оценява

въздействието на членове 5, 12, 19 и 20 — на всеки три години и предлага евентуални необходими изменения. Това е стандартна разпоредба, но новите правила относно мобилността представляват особен интерес.

Съгласно член 26 държавите членки са длъжни да определят звена за контакт с цел обмен на информацията, свързана с член 17 (дългосрочен статут), член 19 (служебни дейности), член 20 (дългосрочна мобилност) и член 23 (мерки за прилагане). Целта е да се разшири обменът на информация в сравнение с Директива 2009/50/ЕО.

Членове 27, 28, 29 и 30 — Транспониране, влизане в сила, адресати и отмяна

Членове 26—28 са стандартни разпоредби. В член 29 се предвижда отмяна на Директива 2009/50/ЕО, която се заменя с настоящото предложение.

Предложение за

ДИРЕКТИВА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

относно условията за влизане и пребиваване на граждани на трети държави за целите на трудова заетост, изискваща висока степен на умения

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 79, параграф 2, букви а) и б) от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет²⁸,

като взеха предвид становището на Комитета на регионите²⁹,

в съответствие с обикновената законодателна процедура,

като имат предвид, че:

- (1) В Съобщението на Комисията от 3 март 2010 г., озаглавено „Европа 2020: Стратегия за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж“³⁰, се поставя целта Съюзът да се превърне в икономика, основаваща се на знания и иновации, да се намали административната тежест върху дружествата и да се постигне по-добро съгласуване между предлагането и търсенето на труд. Мерките за улесняване на приемането на работници, притежаващи висока степен на умения, които са граждани на трети държави, трябва да се разглеждат в този по-широк контекст.
- (2) В заключенията на Европейския съвет от 26 и 27 юни 2014 г. се посочва, че за да бъде и занапред привлекателна дестинация за притежаващите талант и умения, Европа трябва да участва в световната надпревара за привличане на таланти. Поради това следва да се разработят стратегии за максимално използване на ползите от законната миграция, включително рационализиране на съществуващите правила.
- (3) В Европейската програма за миграцията, приета на 13 май 2015 г., се призовава за привлекателна общоевропейска схема за висококвалифицирани граждани на трети държави и се посочва, че е необходим преглед на Директива 2009/50/ЕО на Съвета³¹, за да се повиши нейната ефективност в привличането на таланти в Съюза и така да се съдейства за преодоляване както на демографските

²⁸ ОВ С [...], [...] г., стр. [...].

²⁹ ОВ С [...], [...] г., стр. [...].

³⁰ [COM\(2010\) 2020 окончателен](#)

³¹ Директива 2009/50/ЕО на Съвета от 25 май 2009 г. относно условията за влизане и пребиваване на граждани на трети държави за целите на висококвалифицирана трудова заетост (ОВ L 155, 18.6.2009 г., стр. 17).

предизвикателства, пред които е изправен Съюзът, така и на недостига на работна сила и умения в ключови сектори от икономиката на Съюза.

- (4) Трябва да се предприемат мерки за преодоляване на предизвикателствата, посочени в доклада за прилагането на Директива 2009/50/ЕО. Съюзът следва да се стреми към създаване на по-привлекателна и ефективна общоевропейска схема за работници, притежаващи висока степен на умения. Подходът на Съюза за привличане на работници, притежаващи висока степен на умения, следва да се хармонизира допълнително и синята карта на ЕС следва да се превърне в основния инструмент в това отношение, включващ по-бързи процедури, по-гъвкави и приобщаващи критерии за приемане и по-широки права, включително по-улеснена мобилност в рамките на ЕС. Тъй като това предполага значителни промени по Директива 2009/50/ЕО, тази директива следва да бъде отменена и заменена с нова директива.
- (5) Следва да бъде създадена общоевропейска система за приемане, с която да се привличат и задържат работници, притежаващи висока степен на умения, в Съюза. Вместо национално разрешение държавите членки следва да издават синя карта на ЕС на всички кандидати, които попадат в приложното поле на настоящата директива. Държавите членки следва да запазят правото си да издават разрешения, различни от синя карта на ЕС, с цел трудова заетост на граждани на трети държави, които попадат извън приложното поле на настоящата директива, в съответствие с ограниченията, произтичащи от други директиви в областта на трудовата миграция.
- (6) Понятието „*работници, притежаващи висока степен на умения*“ следва да замени понятието „*висококвалифицирани работници*“, за да се подчертае, че като критерии за приемане следва да се зачитат по един и същ начин формалната квалификация от сферата на образованието и равностойният на нея професионален опит. В съответствие с Препоръката на Съвета от 20 декември 2012 г.³² валидирането на учебни резултати, а именно на компетентности (знания, умения и нагласи)³³, постигнати чрез неформално и самостоятелно учене, могат да играят важна роля за повишаване на пригодността за заетост и на мобилността. На държавите членки се препоръчва не по-късно от 2018 г. да въведат разпоредби за валидирането на неформалното и самостоятелното учене. Тъй като не всички държави членки са въвели механизми и разпоредби за оценка и валидиране на професионалния опит, следва да се предвиди допълнителен двугодишен период, след влизането в сила на настоящата директива, за транспониране на разпоредбите, свързани с признаването на професионалния опит, за да могат държавите членки да разработят такива механизми и разпоредби, когато е необходимо. Националните звена за контакт на държавите членки във връзка със синята карта на ЕС следва да си сътрудничат ефективно със заинтересованите страни и мрежи в секторите на образованието, обучението, трудовата заетост и младежта, както и в други съответни области на политиката, с цел признаване на професионалния опит съгласно настоящата директива.

³² Препоръка на Съвета от 20 декември 2012 г. относно валидирането на неформалното и самостоятелното учене ([2012/C 398/01](#)) (ОВ С 398, 22.12.2012 г., стр. 1).

³³ Препоръка на Европейския парламент и на Съвета от 18 декември 2006 г. относно ключовите умения за учене през целия живот (ОВ L 394, 30.12.2006 г., стр. 10).

- (7) В съответствие с член 79, параграф 5 от ДФЕС настоящата директива не следва да засяга правото на държавите членки да определят капацитета за прием на граждани на трети държави, идващи на тяхна територия от трети държави с цел да търсят работа. Въз основа на това държавите членки следва да бъдат в състояние да определят дадено заявление за синя карта на ЕС за недопустимо или да го отхвърлят. Тъй като в член 79, параграф 5 от ДФЕС се посочват единствено граждани на трети държави, идващи от трети държави, правото да се определя капацитетът за прием не важи в ситуации, когато гражданин на трета държава вече е бил приет на територията на държавите членки съгласно настоящата директива и желае да продължи да пребивава в същата или във втора държава членка.
- (8) Лицата, на които е предоставена международна закрила, както е определено в член 2, буква а) от Директива 2011/95/ЕС на Европейския парламент и на Съвета³⁴, разполагат с широк набор от права, включително достъп до пазара на труда в държавата членка, която им е предоставила закрила. С цел да се насърчи допълнително социалното приобщаване на тези лица и да се повишат техните възможности на пазара на труда в Съюза, тези от тях, притежаващи висока степен на умения, следва да имат право да кандидатстват за синя карта на ЕС. Те следва да подлежат на същите правила като всички други граждани на трети държави, които попадат в приложното поле на настоящата директива, като имат статут едновременно на лица, на които е предоставена международна закрила, и на притежатели на синя карта на ЕС. При все това с оглед на правната яснота и съгласуваност разпоредбите относно равното третиране и събирането на семейството в настоящата директива не следва да се прилагат към тази група притежатели на синя карта на ЕС в държавата членка, която им е предоставила международна закрила. Тези права следва да продължат да се уреждат по силата на достиженията на правото в областта на убежището и, когато е приложимо, на Директива 2003/86/ЕО на Съвета³⁵.
- (9) Прехвърлянето на отговорността за закрила на лицата, на които е предоставена международна закрила, попада извън приложното поле на настоящата директива: статутът на закрила и правата, свързани с него, не следва да се прехвърлят на друга държава членка въз основа на издаването на синя карта на ЕС.
- (10) С цел да се улесни независимата мобилност в рамките на ЕС и служебните дейности на притежаващите висока степен на умения граждани на трети държави, които се ползват от правото на свободно движение, те следва да разполагат с достъп до синята карта на ЕС в съответствие със същите правила като всеки друг гражданин на трета държава, който попада в приложното поле на настоящата директива. Това следва да е в сила независимо дали гражданинът на ЕС, с когото се прави сравнение, е упражнил основното си право да се придвижва и да пребивава свободно съгласно член 21 от ДФЕС, и независимо

³⁴ Директива 2011/95/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 г. относно стандарти за определянето на граждани на трети държави или лица без гражданство като лица, на които е предоставена международна закрила, за единния статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, както и за съдържанието на предоставената закрила (преработен текст) (ОВ L 337, 20.12.2011 г., стр. 9).

³⁵ Директива 2003/86/ЕО на Съвета от 22 септември 2003 г. относно правото на събиране на семейството (ОВ L 251, 3.10.2003 г., стр. 12).

дали съответният гражданин на трета държава първо е бил притежател на синя карта на ЕС или лице, на което е предоставено правото на свободно движение. Правата, които тези граждани на трети държави придобиват като притежатели на синя карта на ЕС, не следва да засягат правата, с които могат да се ползват съгласно Директива 2004/38/ЕО на Европейския парламент и на Съвета³⁶. С оглед на правната яснота и съгласуваност, по отношение на събирането на семейството и равното третиране предимство следва да имат правилата на Директива 2004/38/ЕО. Всички разпоредби в настоящата директива, които се отнасят за лицата, ползващи се от правото на свободно движение, следва да се прилагат и в ситуации, когато гражданите на трети държави придобиват право на свободно движение, равностойно на това на гражданите на Съюза, съгласно споразумения или между Съюза и неговите държави членки и трети държави, или между Съюза и трети държави.

- (11) Настоящата директива не следва да се прилага към категории граждани на трети държави, към които се прилага специална схема съгласно правото на Съюза със специфични условия за влизане и набор от права, когато включването на тези категории в настоящата директива би било в разрез с логиката на тази схема, би породило ненужна правна сложност или риск от злоупотреби. Настоящата директива не следва да се прилага към граждани на трети държави, които кандидатстват за пребиваване в държава членка като научни работници с цел осъществяване на научноизследователски проект, тъй като те попадат в приложното поле на Директива (ЕС) 2016/801 на Европейския парламент и на Съвета³⁷, с която се въвежда специална процедура за приемане на граждани на трети държави с цел провеждане на научно изследване. При все това, след като бъдат приети съгласно Директива (ЕС) 2016/801, законно пребиваващите научни работници следва да имат право да кандидатстват за синя карта на ЕС съгласно настоящата директива за други цели, различни от посочените в Директива (ЕС) 2016/801.
- (12) Настоящата директива не следва да засяга възможността на притежател на синя карта на ЕС да се ползва с допълнителни права и предимства, които националното законодателство е възможно да предоставя и които са съвместими с настоящата директива.
- (13) Необходимо е да се предвиди гъвкава и диктувана от търсенето система за прием, основана на обективни критерии, като например трудов договор или обвързващо предложение за работа с продължителност най-малко 6 месеца, праг на заплатите, който може да се приспособява от държавите членки към ситуацията на техния пазар на труда, и висока професионална квалификация.
- (14) Настоящата директива не засяга националните процедури за признаване на дипломи. С оглед да се оцени дали съответният гражданин на трета държава е придобил висше образование или равностойна на него квалификация, следва да се направи препратка към нива 6, 7 и 8 на ISCED 2011 (Международната

³⁶ Директива 2004/38/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 г. относно правото на граждани на Съюза и на членове на техните семейства да се движат и да пребивават свободно на територията на държавите членки (ОВ L 158, 30.4.2004 г., стр. 77).

³⁷ Директива (ЕС) 2016/801 на Европейския парламент и на Съвета от 11 май 2016 г. относно условията за влизане и пребиваване на граждани на трети държави с цел провеждане на научно изследване, следване, стаж, доброволческа дейност, програми за ученически обмен или образователни проекти и работа по програми „au pair“ (ОВ L 132, 21.5.2016 г., стр. 21).

стандартна класификация на образованието) или към приблизително равностойните нива 6, 7 и 8 на ЕКР (Европейската квалификационна рамка), в зависимост от избора на съответната държава членка.

- (15) С цел да се гарантира достатъчно ниво на хармонизация в условията за приемане в целия Съюз, следва да се определят както минималните, така и максималните коефициенти за изчисляване на прага на заплатите. Държавите членки следва да определят своя праг в съответствие със ситуацията и организацията на съответния пазар на труда и своята обща имиграционна политика.
- (16) За конкретни професии може да се определи по-нисък праг на заплатите, когато съответната държава членка смята, че съществува специфичен недостиг на работна сила, и когато тези професии са част от основна група 1 или 2 на ISCO (Международната стандартна класификация на длъжностите).
- (17) Следва да бъде определен по-нисък праг на заплатите и в полза на граждани на трети държави в рамките на определен период след тяхното дипломиране. Този период следва да се предоставя всеки път, когато гражданинът на трета държава придобие образователно ниво, което съответства на целите на настоящата директива, т.е. нива 6, 7 или 8 от ISCED 2011 или нива 6, 7 или 8 от ЕКР съгласно националното право на съответната държава членка. Той следва да се прилага винаги, когато гражданин на трета държава кандидатства за първоначална или подновена синя карта на ЕС в тригодишен срок от датата на придобиване на квалификацията и също така когато гражданинът на трета държава кандидатства за първо подновяване на синята карта на ЕС и първоначалната синя карта на ЕС е била издадена за период, по-малък от 24 месеца. След като изтекат тезиgratisни периоди — които могат да бъдат паралелни — от младия професионалист може с основание да се очаква да е натрупал достатъчно професионален опит, за да отговаря на нормалния праг на заплатите.
- (18) Следва да се определят условията на влизане и пребиваване на граждани на трети държави за целите на трудова заетост, изискваща висока степен на умения, включително критериите за допустимост, свързани с прага на заплатите. Неговата цел не следва да бъде да определя заплатите и следователно не следва да дерогира от правилата или практиките на равнище държави членки или от колективните споразумения, както и не следва да се използва за каквото и да било хармонизиране в тази област. Настоящата директива следва напълно да спазва областите на компетентност на държавите членки, особено в областта на заетостта, труда и социалните въпроси.
- (19) За гражданите на трети държави не следва да е необходимо да притежават документ за пътуване, чийто срок на валидност обхваща целия срок на първоначалната синя карта на ЕС. Гражданите на трети държави членки следва да имат право да подновят своите документи за пътуване, докато притежават синя карта на ЕС.
- (20) Държавите членки следва да отхвърлят заявления за синя карта на ЕС и да имат право да отнемат или отказват да подновят синя карта на ЕС, ако е налице заплаха за обществения ред, обществената сигурност или общественото здраве. Отказът на основание, свързано с обществения ред или обществената сигурност, следва да е тясно свързан с конкретното поведение на съответното лице в съответствие с принципа на пропорционалност. Заболяване или увреждане, възникнало след приемането на гражданина на трета държава на територията на

първата държава членка, не следва да представлява единственото основание за отнемане или отказ за подновяване на синя карта на ЕС или отказ за издаване на синя карта на ЕС във втора държава членка.

- (21) Държавите членки следва да имат право да отнемат или да отказват да подновят синя карта на ЕС, когато притежателят на синя карта на ЕС не изпълнява условията за мобилност съгласно настоящата директива или многократно е злоупотребил със своите права на мобилност, например като е кандидатствал за синя карта на ЕС във втора държава членка и незабавно е започнал работа, въпреки че е било ясно, че няма да изпълни условията и заявлението ще бъде отхвърлено.
- (22) Във всяко решение за отхвърляне на заявление за синя карта на ЕС или за отнемане или отказ за подновяване на синя карта на ЕС следва да се отчитат конкретните обстоятелства по случая и да се спазва принципът на пропорционалност. По-специално когато основанията за отхвърляне е свързано с дейността на работодателя, наличието на дребно нарушение в никакъв случай не следва да представлява единственото основание за отхвърляне на заявление или за отнемане или отказ за подновяване на разрешението.
- (23) След като бъдат изпълнени всички условия за приемане, държавата членка следва да издаде синя карта на ЕС в рамките на определения срок. Ако държава членка издава разрешения за пребиваване само на своята територия и всички условия, свързани с приемането по настоящата директива са изпълнени, държавата членка следва да предостави на въпросния гражданин на трета държава изискваната виза. Следва да се гарантира, че компетентните органи си сътрудничат ефективно за незабавното издаване на визата.
- (24) Правилата относно срока за разглеждане на заявления за синя карта на ЕС следва да гарантират бързо издаване на разрешения във всички случаи. Срокът за разглеждане на заявлението за синя карта на ЕС не следва да включва времето, необходимо за признаване на професионална квалификация, когато е приложимо, или времето, необходимо за издаване на виза, ако се изисква такава.
- (25) Форматът на синята карта на ЕС следва да отговаря на Регламент (ЕО) № 1030/2002³⁸, като по този начин се позволява на държавите членки да се позоват по-специално на информацията относно условията, при които лицето има право да работи.
- (26) Съответната държава членка следва да гарантира, че кандидатите имат право да обжалват пред съд или трибунал всяко решение, с което се отхвърля заявление за синя карта на ЕС или не се подновява или се отнема синя карта на ЕС. Това не засяга възможността за определяне на административен орган, който да извършва предварителен административен преглед на тези решения.
- (27) Тъй като притежателите на синя карта на ЕС са работници, притежаващи висока степен на умения, които допринасят за преодоляването на недостига на работна сила и умения в ключови сектори, общото правило следва да бъде принципът за достъп до пазара на труда. При все това, когато националният пазар на труда бъде засегнат от сериозни сътресения, като например високо равнище на

³⁸

Регламент (ЕО) № 1030/2002 на Съвета от 13 юни 2002 г. относно единния формат на разрешенията за пребиваване за гражданите на трети страни (ОВ L 157, 15.6.2002 г., стр. 1).

безработица в дадена професия или сектор, което може да бъде ограничено до конкретни райони или други части от територията, съответната държава членка следва да бъде в състояние да отчете ситуацията на своя пазар на труда, преди да издаде синя карта на ЕС.

- (28) В случай че държава членка реши да използва тази възможност за дадена професия или сектор, евентуално в конкретна част от своята територия, тя следва да отправи уведомление до Комисията във връзка с това, като обясни икономическите, социалните и други причини, които налагат да се вземе решение за въвеждане на такова проучване на пазара на труда за следващите 12 месеца, и прави това отново за всеки следващ 12-месечен период. Държавите членки могат да привлекат социалните партньори при оценката на обстоятелствата, свързани с националния пазар на труда. Не следва да се допуска такава проверка при подновяване на синя карта на ЕС в първата държава членка. Що се отнася до синя карта на ЕС във втора държава членка, отчитането на ситуацията на пазара на труда следва да се позволява само ако държавата членка е въвела проверки и за първоначални заявления от граждани на трети държави, идващи от трети държави, и то след като се отправи отделно обосновано уведомление. В случай че държава членка реши да използва тази възможност, тя следва да съобщи това по ясен, достъпен и прозрачен начин на кандидатите и работодателите, включително онлайн.
- (29) При прилагането на настоящата директива държавите членки следва да се въздържат от активно набиране на персонал в развиващите се страни в сектори, в които има недостиг на персонал. Следва да се разработят политики и принципи за етично набиране на персонал в ключови сектори, например в сектора на здравеопазването, които да бъдат приложими към работодатели в публичния и частния сектор. Това е в съответствие с ангажимента на ЕС по отношение на Световния кодекс на СЗО от 2010 г. на практиките при международно назначаване на здравни работници³⁹ в допълнение към заключенията на Съвета и държавите членки от 14 май 2007 г. относно Европейската програма за действие за справяне с критичния недостиг на здравни работници в развиващите се страни (2007—2013 г.) и съответно сектора на образованието. Тези принципи и политики следва да бъдат утвърдени посредством разработването и прилагането на механизми, насоки и други инструменти за улесняване, по целесъобразност, на кръговата и временната миграция, както и посредством други мерки, които ще сведат до минимум отрицателното и ще увеличат положителното въздействие от имиграцията на лица, притежаващи висока степен на умения, върху развиващите се страни, за да може „изтичането на мозъци“ да се превърне в „привличане на мозъци“.
- (30) Следва да се създаде незадължителна за държавите членки опростена процедура за работодатели, които са признати за тази цел. Статутът на признат работодател следва да води до специални улеснения в процедурите и условията за приемане — които ще представляват *опростена процедура* — по настоящата директива и държавите членки следва да предвидят достатъчно предпазни мерки срещу злоупотреби. Когато статутът на признат работодател бъде отнет в рамките на срока на валидност на синя карта на ЕС, издадена по опростената процедура,

³⁹

[Световен кодекс на СЗО на практиките при международно назначаване на здравни работници](#), приет на 21 май 2010 г. от шестдесет и третата Световна здравна асамблея в [резолюция WHA63.16](#).

при подновяване на синята карта на ЕС следва да се прилагат обичайните условия за приемане, освен ако съответният гражданин на трета държава не бъде нает от друг признат работодател.

- (31) С цел да се стимулира иновативното предприемачество гражданите на трети държави, приети съгласно настоящата директива, следва да имат право да извършват паралелно дейност като самостоятелно заети лица, без това да засяга правото им на пребиваване като притежатели на синя карта на ЕС. Това право следва да не засяга постоянното задължение да се изпълняват условията за приемане съгласно настоящата директива и поради това притежателят на синя карта на ЕС следва да продължи да извършва работа, която изисква висока степен на умения.
- (32) Равното третиране на притежателите на синя карта на ЕС следва да включва равно третиране по отношение на клоновете на социалната сигурност, посочени в член 3 от Регламент (ЕО) № 883/2004 на Европейския парламент и на Съвета⁴⁰. С настоящата директива не се хармонизира законодателството на държавите членки в областта на социалната сигурност. Тя се ограничава до прилагането на принципа на равно третиране в областта на социалната сигурност спрямо гражданите на трети държави, попадащи в нейния обхват.
- (33) При мобилност между държавите членки се прилага Регламент (ЕС) № 1231/2010 на Европейския парламент и на Съвета⁴¹. Настоящата директива не следва да предоставя повече права на мобилните притежатели на синя карта на ЕС от вече предвидените в съществуващото право на Съюза в областта на социалната сигурност по отношение на граждани на трети държави, които имат трансгранични интереси в държавите членки.
- (34) Професионалните квалификации, придобити от гражданин на трета държава в друга държава членка, следва да бъдат признати по същия начин, както се признават за граждани на Съюза. Квалификациите, придобити в трета държава, следва да се вземат предвид в съответствие с Директива 2005/36/ЕО на Европейския парламент и на Съвета⁴². Когато гражданин на трета държава кандидатства за синя карта на ЕС с цел упражняване на нерегламентирана професия, държавите членки следва да избягват прекомерни формални изисквания и процедури за пълно признаване на квалификациите, ако могат да се получат достатъчно доказателства по друг начин.
- (35) Правата, които лице, на което е предоставена международна закрила, придобива като притежател на синя карта на ЕС, следва да не засягат правата, с които това лице се ползва съгласно Директива 2011/95/ЕС и Женевската конвенция в държавата членка, която е предоставила статута на закрила. С цел да се избегнат ситуации на противоречащи си правила в тази държава членка следва да не се прилагат разпоредбите на настоящата директива, свързани с равно третиране и събиране на семейството. Лицата, на които е предоставена международна

⁴⁰ Регламент (ЕО) № 883/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 г. за координация на системите за социална сигурност (ОВ L 166, 30.4.2004 г., стр. 1).

⁴¹ Регламент (ЕС) № 1231/2010 на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2010 г. за разширяване обхвата на Регламент (ЕО) № 883/2004 и на Регламент (ЕО) № 987/2009 по отношение на гражданите на трети държави, които все още не са обхванати от тези регламенти единствено на основание тяхното гражданство (ОВ L 344, 29.12.2010 г., стр. 1).

⁴² Директива 2005/36/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 7 септември 2005 г. относно признаването на професионалните квалификации (ОВ L 255, 30.9.2005 г., стр. 22).

закрила в една държава членка и са притежатели на синя карта на ЕС в друга държава членка, следва да да се ползват с едни и същи права, включително за равно третиране, като гражданите на държавата членка на пребиваване и като всички други притежатели на синя карта на ЕС в последната държава членка.

- (36) Благоприятните условия за събиране на семейството и за неограничен достъп до работа за съпрузите следва да бъдат основен елемент на настоящата директива с цел да се улесни привличането на работници, притежаващи висока степен на умения. За постигането на тази цел следва да се предвидят специални дерогации от Директива 2003/86/ЕО на Съвета. Не следва да се прилагат условията, свързани с интеграция или периоди на изчакване, преди да се позволи събиране на семейството, тъй като работниците, притежаващи висока степен на умения, и техните семейства вероятно разполагат с благоприятна отправна точка по отношение на интеграцията в приемащата ги общност. С цел да се улесни бързото влизане на работници, притежаващи висока степен на умения, разрешенията за пребиваване на членовете на техните семейства следва да се издават едновременно със синята карта на ЕС, когато са изпълнени съответните условия и заявленията са подадени едновременно.
- (37) С цел да се привлекат работници, притежаващи висока степен на умения, и да се насърчи техният непрекъснат престой в Съюза, като същевременно се даде възможност за мобилност в рамките на Съюза, както и за кръгова миграция, следва да се предвидят дерогации от Директива 2003/109/ЕО на Съвета⁴³ с оглед да се предостави по-лесен достъп на притежателите на синя карта на ЕС до статут на дългосрочно пребиваващи в ЕС.
- (38) С цел да се насърчи мобилността на работниците, притежаващи висока степен на умения, между Съюза и техните държави на произход, следва да се предвидят дерогации от Директива 2003/109/ЕО, за да се разрешат по-дълги периоди на отсъствие от предвидените в тази директива, след като притежаващите висока степен на умения работници от трети държави са придобили статут на дългосрочно пребиваващи в ЕС.
- (39) Професионалната и географската мобилност на притежаващите висока степен на умения работници от трети държави следва да бъде призната като важен фактор за подобряване на ефективността на пазара на труда в Съюза, за преодоляване на недостига на умения и за неутрализиране на регионалните несъответствия. Мобилността в рамките на Съюза следва да се улесни.
- (40) Съществуващата правна несигурност във връзка със служебните пътувания на работници, притежаващи висока степен на умения, следва да се преодолее, като се въведе определение за това понятие и се определи списък с дейности, които във всички случаи следва да се считат за служебни дейности във всички държави членки. Вторите държави членки не следва да имат право да изискват от притежателите на синя карта на ЕС, извършващи служебна дейност, разрешение за работа или друго разрешение освен синята карта на ЕС, издадена от първата държава членка. Когато синята карта на ЕС е издадена от държава членка, която не прилага изцяло достиженията на правото от Шенген, притежателят на синята карта следва да има право на влизане и престой в една

⁴³

Директива 2003/109/ЕО на Съвета от 25 ноември 2003 г. относно статута на дългосрочно пребиваващи граждани от трети страни (ОВ L 16, 23.1.2004 г., стр. 44).

или няколко втори държави членки с цел служебна дейност за срок до 90 дни в рамките на период от 180 дни въз основа на синята карта на ЕС.

- (41) Притежателите на синя карта на ЕС следва да имат право да се преместят във втора държава членка при опростени условия, когато възнамеряват да кандидатстват за нова синя карта на ЕС въз основа на съществуващ трудов договор или обвързващо предложение за работа. Вторите държави членки не следва да имат право да изискват от притежателите на синя карта на ЕС друго разрешение освен синята карта на ЕС, издадена от първата държава членка. Тези лица следва да имат право да започнат работа непосредствено след като подадат заявление за синя карта на ЕС в рамките на крайния срок, предвиден в настоящата директива. Процедурата за издаване на синя карта на ЕС във втората държава членка следва да бъде опростена в сравнение с първата синя карта на ЕС; тъй като мобилният притежател на синя карта на ЕС вече е извършвал дейност, изискваща висока степен на умения, в една държава членка за определен период от време, не следва да е нужно втората държава членка да проверява същите подробности втори път. При все това мобилността следва да се диктува от търсенето и поради това винаги следва да се изисква трудов договор във втората държава членка, а заплатата следва да отговаря на прага, определен от втората държава членка в съответствие с настоящата директива.
- (42) Макар че в настоящата директива са предвидени някои специални правила относно влизането и престоя във втора държава членка с цел служебна дейност, както и относно преместването във втора държава членка с цел кандидатстване за нова синя карта на ЕС на нейна територия, се прилагат всички други правила относно движението на лица през границите, определени в съответните разпоредби на достиженията на правото от Шенген.
- (43) Когато синята карта на ЕС е издадена от държава членка, която не прилага изцяло достиженията на правото от Шенген, и притежателят на синята карта на ЕС пресече външна граница по смисъла на Регламент (ЕС) 2016/399 на Европейския парламент и на Съвета⁴⁴ в някоя от предвидените в настоящата директива ситуации във връзка с мобилността, съответната държава членка следва да има право да изиска доказателства, че притежателят на синя карта на ЕС влиза на нейна територия или с цел извършване на служебна дейност, или за да кандидатства за нова синя карта на ЕС въз основа на трудов договор или обвързващо предложение за работа. В случай на мобилност с цел извършване на служебна дейност тази държава членка следва да бъде в състояние да поиска доказателства за служебната цел на престоя, като например покани, входни билети или документи, в които се описват служебните дейности на дружеството и длъжността на притежателя на синята карта на ЕС в дружеството.
- (44) Когато притежателят на синя карта на ЕС се премести във втора държава членка, за да кандидатства за синя карта на ЕС, и се придружава от членове на своето семейство, тази държава членка следва да бъде в състояние да поиска доказателства за тяхното законно пребиваване в първата държава членка. Освен това в случай на пресичане на външна граница по смисъла на Регламент (ЕС) 2016/399 държавите членки, които прилагат изцяло достиженията на правото от

⁴⁴

Регламент (ЕС) 2016/399 на Европейския парламент и на Съвета от 9 март 2016 г. относно Кодекс на Съюза за режима на движение на лица през границите (Кодекс на шенгенските граници) (ОВ L 77, 23.3.2016 г., стр. 1).

Шенген, следва да правят справка в Шенгенската информационна система и да отказват влизането или да възразяват срещу мобилността на лица, за които са постъпили сигнали в тази система с цел отказ за влизане или престой, съгласно посоченото в Регламент (ЕО) № 1987/2006 на Европейския парламент и на Съвета⁴⁵.

- (45) За целите на пребиваването в държавите членки на лица, на които е предоставена международна закрила, е необходимо да се гарантира, че държавите членки, различни от тази, която им е предоставила международната закрила, са уведомени за предишната ситуация по отношение на международната закрила на съответните лица, така че държавите членки да могат да изпълнят задълженията си по отношение на принципа на забрана за връщане.
- (46) Когато държава членка възнамерява да експулсира лице, на което е издадена синя карта на ЕС в тази държава членка и е предоставена международна закрила в друга държава членка, това лице следва да се ползва със закрилата срещу експулсиране, гарантирана съгласно Директива 2011/95/ЕС и съгласно член 33 от Конвенцията за статута на бежанците от 28 юли 1951 г., изменена с Протокола, подписан на 31 януари 1967 г. в Ню Йорк (Женевската конвенция).
- (47) Когато експулсирането на лице, на което е предоставена международна закрила, извън територията на държавите членки е разрешено съгласно Директива 2011/95/ЕС, държавите членки би трябвало да гарантират, че цялата информация е получена от съответните източници, включително, когато е целесъобразно, от държавата членка, която е предоставила международната закрила, и че тя е оценена задълбочено с цел да се гарантира, че решението за експулсиране на това лице е съобразено с член 4 от Хартата на основните права на Европейския съюз.
- (48) Следва да се предвидят специални разпоредби за докладване, за да се наблюдава прилагането на настоящата директива с цел откриване и евентуално противодействие на възможните последици, които може да има във връзка с „изтичането на мозъци“ в развиващите се страни, както и за избягване на „разхищаването на мозъци“.
- (49) Тъй като целите на настоящата директива, а именно въвеждането на специална процедура за приемане, както и приемането на условия за влизане и пребиваване и правата, приложими за граждани на трети държави за целите на трудова заетост, изискваща висока степен на умения, и за членовете на техните семейства, не могат да бъдат постигнати в достатъчна степен от държавите членки, особено — с цел да се използва по-добре привлекателността на ЕС като цяло — по отношение гарантиране на тяхната мобилност между държавите членки и предлагане на ясен и единен набор от критерии за приемане в държавите членки, и поради това могат да бъдат постигнати по-добре на равнището на Съюза, Съюзът може да приема мерки съгласно принципа на субсидиарността, установен в член 5 от Договора за Европейския съюз (ДЕС). В

⁴⁵ Регламент (ЕО) № 1987/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 20 декември 2006 г. за създаването, функционирането и използването на Шенгенска информационна система от второ поколение (ШИС II) (ОВ L 381, 28.12.2006 г., стр. 4).

съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящата директива не надхвърля необходимото за постигането на тези цели.

- (50) Настоящата директива зачита основните права и съблюдава принципите, признати от Хартата на основните права на Европейския съюз, в съответствие с член 6 от Договора за Европейския съюз (ДЕС).
- (51) В съответствие със Съвместната политическа декларация от 28 септември 2011 г. на държавите членки и на Комисията относно обяснителните документи⁴⁶ държавите членки се задължиха в обосновани случаи да прилагат към съобщението за мерките за транспониране един или повече документи, в които се обяснява връзката между компонентите на дадена директива и съответните елементи от националните инструменти за транспониране. По отношение на настоящата директива законодателят счита, че предоставянето на такива документи е обосновано.
- (52) В съответствие с членове 1 и 2 и член 4а, параграф 1 от Протокол № 21 относно позицията на Обединеното кралство и Ирландия по отношение на пространството на свобода, сигурност и правосъдие, приложен към ДЕС и към ДФЕС, и без да се засяга член 4 от същия протокол, посочените държави членки не участват в приемането на настоящата директива и не са обвързани от нея, нито от нейното прилагане.
- (53) В съответствие с членове 1 и 2 от Протокол № 22 относно позицията на Дания, приложен към ДЕС и към ДФЕС, Дания не участва в приемането на настоящата директива и не е обвързана от нея, нито от нейното прилагане.
- (54) Поради това Директива 2009/50/ЕО следва да бъде отменена,

ПРИЕХА НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА:

Глава I

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член 1

Предмет

С настоящата директива се установяват:

- а) условията за влизане и пребиваване за повече от три месеца на територията на държавите членки, както и правата на граждани на трети държави за целите на трудова заетост, изискваща висока степен на умения, и на членовете на техните семейства;
- б) условията за влизане и пребиваване, както и правата на граждани на трети държави и на членовете на техните семейства, посочени в буква а), в държави членки, различни от държавата членка, която първа е издала синя карта на ЕС.

⁴⁶ ОВ С 369, 17.12.2011 г., стр. 14.

Член 2

Определения

За целите на настоящата директива:

- а) „гражданин на трета държава“ означава всяко лице, което не е гражданин на Съюза по смисъла на член 20, параграф 1 от Договора;
- б) „трудова заетост, изискваща висока степен на умения“ означава наемането на работа на лице, което:
 - в съответната държава членка е защитено като работник или служител по силата на националното трудово право или в съответствие с националната практика, независимо от правоотношението, за целите на упражняване на действителна и ефективна трудова дейност за чужда сметка или под чуждо ръководство;
 - получава заплащане; и
 - притежава необходимата компетентност, доказана с висока професионална квалификация.
- в) „синя карта на ЕС“ означава разрешение за пребиваване с обозначението „синя карта на ЕС“, което дава право на притежателя си да пребивава и да работи на територията на държава членка съгласно условията на настоящата директива;
- г) „първа държава членка“ означава държавата членка, която първа предоставя „синя карта на ЕС“ на гражданин на трета държава;
- д) „втора държава членка“ означава всяка държава членка, в която притежателят на синя карта на ЕС възнамерява да упражнява или упражнява правото на мобилност по смисъла на настоящата директива и която е различна от първата държава членка;
- е) „членове на семейството“ означава граждани на трети държави съгласно определението в член 4, параграф 1 от Директива 2003/86/ЕО;
- ж) „висока професионална квалификация“ означава квалификация, която е удостоверена посредством доказателство за придобито висше образование или висока степен на професионални умения;
- з) „придобито висше образование“ означава диплома, свидетелство или друго удостоверение за формална квалификация, издадени от компетентен орган, чрез които се доказва успешното завършване на програма за висше образование или равностойно на него образование след завършено средно образование, а именно набор от курсове, осигурени от образователна институция, призната като висше учебно заведение или заведение за равностойно образование след завършено средно образование от държавата, в която се намира, като обучението, необходимо за придобиването на тази квалификация, е било с продължителност поне три години и отговаря най-малко на ниво 6 по ISCED 2011 или ниво 6 по ЕКР, в зависимост от националното законодателство;
- и) „висока степен на професионални умения“ означава умения, които са удостоверени посредством поне три години професионален опит на равнище, сравнимо с придобито висше образование, и които имат отношение към

професията или сектора, уточнени в трудовия договор или обвързващото предложение за работа;

- й) „професионален опит“ означава действително и законно упражняване на съответната професия;
- к) „регламентирана професия“ означава регламентирана професия съгласно определението в член 3, параграф 1, буква а) от Директива 2005/36/ЕО;
- л) „служебна дейност“ означава временна дейност, свързана със стопанските интереси на работодателя, като например присъствие на бизнес срещи в рамките на дружеството и извън него, присъствие на конференции и семинари, договаряне на бизнес сделки, осъществяване на продажби или маркетингови дейности, извършване на вътрешни одити или одити на клиенти, проучване на бизнес възможности или участие във и преминаване на обучение;
- м) „международна закрила“ има значението, определено в член 2, буква а) от Директива 2011/95/ЕС на Европейския парламент и на Съвета.

Член 3

Приложно поле

1. Настоящата директива се прилага по отношение на граждани на трети държави, които кандидатстват за приемане или са приети на територията на държава членка за целите на трудова заетост, изискваща висока степен на умения.
2. Настоящата директива не се прилага по отношение на граждани на трети държави:
 - а) които са подали молба за международна закрила и очакват решение по своя статут или се ползват с временна закрила в съответствие с Директива 2001/55/ЕО на Съвета⁴⁷ в дадена държава членка;
 - б) които са подали молба за закрила в съответствие с националното право, международните задължения или практиката на държавата членка и очакват решение по своя статут или се ползват със закрила в съответствие с националното право, международните задължения или практиката на държавата членка;
 - в) които кандидатстват за пребиваване в държава членка в качеството си на научни работници по смисъла на Директива (ЕС) 2016/801 за целите на провеждане на научноизследователски проект;
 - г) които имат статут на дългосрочно пребиваващи в ЕС в държава членка в съответствие с Директива 2003/109/ЕО и упражняват своето право да пребивават в друга държава членка с цел извършване на икономическа дейност в качеството си на заети или самостоятелно заети лица;
 - д) които влизат в държава членка по силата на ангажименти, съдържащи се в международно споразумение, което улеснява влизането и временния

⁴⁷ Директива 2001/55/ЕО на Съвета от 20 юли 2001 г. относно минималните стандарти за предоставяне на временна закрила в случай на масово навлизане на разселени лица и за мерките за поддържане на баланс между държавите членки в полагането на усилия за прием на такива лица и понасяне на последиците от този прием (ОВ L 212, 7.8.2001 г., стр. 12).

престой на някои категории физически лица, свързани с търговия и инвестиции, с изключение на граждани на трети държави, които са приети на територията на държава членка в качеството си на лица, преместени при вътрешнокорпоративен трансфер, в съответствие с Директива 2014/66/ЕС на Европейския парламент и на Съвета⁴⁸;

- е) които са приети на територията на държава членка в качеството си на сезонни работници в съответствие с Директива 2014/36/ЕС на Европейския парламент и на Съвета⁴⁹;
 - ж) чието експулсиране е било временно преустановено поради фактически или правни основания;
 - з) които попадат в приложното поле на Директива 96/71/ЕО на Европейския парламент и на Съвета⁵⁰, ако са командировани на територията на съответната държава членка;
 - и) които се ползват с права на свободно движение, равностойни на тези на гражданите на Съюза, по силата на споразумения между Съюза и неговите държави членки и трети държави.
3. Настоящата директива не засяга споразуменията между Съюза и неговите държави членки или между държавите членки и една или повече трети държави, в които се изброяват професиите, които не попадат в приложното поле на настоящата директива, за да се гарантира етичното набиране на персонал в сектори, страдащи от недостиг на работна сила, като се защитават човешките ресурси в развиващите се страни, които са подписали тези споразумения.
4. Държавите членки не издават разрешения, различни от синя карта на ЕС, на граждани на трети държави за целите на трудова заетост, изискваща висока степен на умения.

Член 4

По-благоприятни разпоредби

1. Настоящата директива се прилага, без да се засягат по-благоприятните разпоредби на:
- а) правото на Съюза, включително двустранни или многостранни споразумения, сключени между Съюза или Съюза и неговите държави членки, от една страна, и една или повече трети държави, от друга страна;

⁴⁸ Директива 2014/66/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 г. относно условията за влизане и пребиваване на граждани на трети държави в рамките на вътрешнокорпоративен трансфер (ОВ L 157, 27.5.2014 г., стр. 1).

⁴⁹ Директива 2014/36/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. относно условията за влизане и престой на граждани на трети държави с цел заетост като сезонни работници (ОВ L 94, 28.3.2014 г., стр. 375).

⁵⁰ Директива 96/71/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 1996 г. относно командироването на работници в рамките на предоставянето на услуги (ОВ L 18, 21.1.1997 г., стр. 1).

- б) двустранни или многостранни споразумения, вече сключени между една или повече държави членки и една или повече трети държави преди датата на влизане в сила на настоящата директива.
2. Настоящата директива не засяга правото на държавите членки да приемат или да запазят по-благоприятни разпоредби по отношение на членове 10, 14, 15 и 16, както и член 17, параграф 5.

Глава II

КРИТЕРИИ ЗА ПРИЕМАНЕ, ОТКАЗ И ОТНЕМАНЕ

Член 5

Критерии за приемане

1. Гражданин на трета държава, който подава заявление за синя карта на ЕС:
- а) представя валиден трудов договор или, съгласно предвиденото в националното право, обвързващо предложение за работа за заетост, изискваща висока степен на умения, за срок не по-малко от шест месеца в съответната държава членка;
 - б) за регламентирани професии: представя документ, удостоверяващ, че са изпълнени условията на националното право за упражняване от граждани на Съюза на регламентираната професия, посочена в трудовия договор или в обвързващото предложение за работа, съгласно предвиденото в националното право;
 - в) за нерегламентирани професии: представя доказателство, удостоверяващо висока професионална квалификация;
 - г) представя валиден документ за пътуване съгласно националното право и, ако се изисква, заявление за виза или валидна виза или, когато е приложимо, валидно разрешение за пребиваване или виза за дългосрочно пребиваване;
 - д) представя доказателство, че има или, ако това се предвижда в националното право, че е кандидатствал за здравна застраховка, покриваща всички рискове, срещу които гражданите на съответната държава членка обичайно са застраховани, за периодите, през които такова застрахователно покритие и съответните права на обезщетение не се предоставят във връзка със или вследствие на трудовия договор.
2. В допълнение към условията, изложени в параграф 1, брутната годишна заплата, определена въз основа на месечната или годишната заплата, посочена в трудовия договор или в обвързващото предложение за работа, не е по-ниска от прага на заплатите, определен и публикуван за тази цел от държавите членки. Определеният от държавите членки праг на заплатите е най-малко 1,0 пъти и не повече от 1,4 пъти по-висок от средната брутна годишна заплата в съответната държава членка.

3. Държавите членки изискват изпълнение на всички условия в приложимите закони, колективните трудови договори или практиките за трудова заетост, изискваща висока степен на умения, в съответните сектори на заетост.
4. Чрез дерогация от параграф 2 за целите на заетостта в професии, в които има особена необходимост от работници, които са граждани на трети държави и които попадат в основните групи 1 и 2 от ISCO, прагът на заплатите е 80 % от прага на заплатите, определен от съответната държава членка в съответствие с параграф 2.
5. Чрез дерогация от параграф 2 по отношение на граждани на трети държави с придобито висше образование не повече от три години преди подаването на заявление за синя карта на ЕС, прагът на заплатите е 80 % от прага на заплатите, определен от съответната държава членка в съответствие с параграф 2. Тригодишният период се прилага отново след придобиването на всяко ниво на висше образование.

Прагът на заплатите, посочен в първата алинея от настоящия параграф, се прилага при всяко подаване на заявление за първа синя карта на ЕС или за подновяване в рамките на този тригодишен период. Прагът на заплатите, посочен в параграф 2, се прилага, когато синя карта на ЕС, издадена през тригодишния период, се подновява след изтичането на този тригодишен период. При все това, когато първата синя карта на ЕС, издадена през тригодишния период, е била с валидност от по-малко от 24 месеца, по-ниският праг на заплатите, посочен в първата алинея от настоящия параграф, се прилага при първото подновяване.

6. Държавите членки улесняват валидирането и признаването на документи, с които се удостоверява съответната висока професионална квалификация в съответствие с параграф 1, буква в).
7. Държавите членки отхвърлят заявления на граждани на трети държави, за които се счита, че представляват заплаха за обществения ред, обществената сигурност или общественото здраве.
8. Държавите членки могат да поискат от съответния гражданин на трета държава да посочи своя адрес на тяхната територия.

Когато националното право на държава членка изисква при подаването на заявлението да бъде посочен адрес и съответният гражданин на трета държава все още не знае своя бъдещ адрес, държавите членки приемат временен адрес. В такъв случай гражданинът на трета държава посочва своя постоянен адрес най-късно при издаването на синята карта на ЕС съгласно член 8.

Член 6

Основания за отказ

1. Държавите членки отхвърлят заявление за издаване на синя карта на ЕС във всеки от следните случаи:
 - а) когато кандидатът не отговаря на условията, посочени в член 5;
 - б) когато представените документи са придобити чрез измама, фалшифицирани или подправени.

2. Ако в ситуацията на техния пазар на труда настъпят сериозни сътресения, като например високо равнище на безработица в дадена професия или сектор, което може да бъде ограничено до конкретна част от тяхната територия, държавите членки могат да проверят дали въпросното свободно работно място не би могло да бъде заето от работна сила от съответната държава членка или от Съюза, от граждани на трети държави, законно пребиваващи в дадената държава членка, които вече участват в нейния пазар на труда по силата на правото на Съюза или националното право, или от дългосрочно пребиваващи в ЕС лица, които желаят да се преместят в тази държава членка с цел трудова заетост, изискваща висока степен на умения, в съответствие с глава III от Директива 2003/109/ЕО.

Съответната държава членка уведомява Комисията за своето намерение да въведе такава проверка в дадена професия или сектор, която може да бъде ограничена до конкретна част от нейната територия, по отношение на граждани на трети държави, идващи от трети държави, за следващите 12 месеца, и представя на Комисията всички съответни причини, с които обосновава това решение. Съответната държава членка изпраща ново обосновано уведомление за всяко удължаване с 12 месеца.

3. Държавите членки могат да отхвърлят заявление за издаване на синя карта на ЕС, когато:
- а) работодателят не е изпълнил своите законови задължения, свързани със социалната сигурност, данъчното облагане, трудовите права или условията на труд;
 - б) предприятието на работодателя подлежи на ликвидация или е прекратено поради ликвидация в рамките на производство по несъстоятелност в съответствие с националното законодателство, или при неупражняване на икономическа дейност; или
 - в) работодателят е бил санкциониран за наемане на работа на незаконно пребиваващи граждани на трети държави в съответствие с член 9 от Директива 2009/52/ЕО на Европейския парламент и на Съвета⁵¹ или за недеklarиран труд или незаконно наемане на работа в съответствие с националното право.
4. Държавите членки могат да отхвърлят заявление за издаване на синя карта на ЕС, за да осигурят етично набиране на работници в сектори, страдащи от недостиг на квалифицирани работници в държавите на произход.
5. Без да се засяга параграф 1, при всяко решение за отхвърляне на заявление се вземат предвид конкретните обстоятелства по случая, като се спазва принципът на пропорционалност.

⁵¹ Директива 2009/52/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 18 юни 2009 г. за предвиждане на минимални стандарти за санкциите и мерките срещу работодатели на незаконно пребиваващи граждани на трета държава (ОВ L 168, 30.6.2009 г., стр. 24).

Член 7

Отнемане или отказ за подновяване на синя карта на ЕС

1. Държавите членки отнемат или отказват подновяването на синя карта на ЕС, когато:
 - а) синята карта на ЕС или представените документи са били придобити чрез измама, фалшифицирани или подправени;
 - б) гражданинът на трета държава вече не разполага с валиден трудов договор за трудова заетост, изискваща висока степен на умения, или квалификацията, които се изискват съгласно член 5, параграф 1, букви б) и в), или неговата заплата вече не отговаря на прага на заплатите, определен в съответствие с член 5, параграфи 2, 4 или 5, според случая, без да се засяга член 14.
2. Държавите членки могат да отнемат или да откажат подновяването на синя карта на ЕС, издадена въз основа на настоящата директива, във всеки от следните случаи:
 - а) от съображения, свързани с обществения ред, обществената сигурност или общественото здраве;
 - б) по целесъобразност, когато работодателят не е изпълнил своите законови задължения, свързани със социалната сигурност, данъчното облагане, трудовите права или условията на труд;
 - в) когато вече не се изпълняват условията в приложимите закони, колективните трудови договори или практиките за трудова заетост, изискваща висока степен на умения, в съответните сектори на заетост;
 - г) когато гражданинът на трета държава не е съобщил за промените, посочени в член 13, параграф 1, когато е приложимо, и също така в член 14, параграф 3;
 - д) когато гражданинът на трета държава вече не разполага с валиден документ за пътуване;
 - е) когато гражданинът на трета държава не изпълнява условията за мобилност съгласно настоящата глава или многократно злоупотребява с разпоредбите за мобилност по настоящата глава.

Когато синя карта на ЕС бъде отнета или не бъде подновена въз основа на параграф 2, буква д), преди да отнемат или да откажат да подновят синята карта на ЕС, държавите членки определят разумен краен срок, в който съответният гражданин на трета държава да се сдобие с валиден документ за пътуване и да го представи.
3. Липсата на уведомление по силата на член 13, параграф 1 или на член 14, параграф 3 не се смята за достатъчно основание за отнемане или отказ за подновяване на синя карта на ЕС, ако притежателят на картата докаже, че уведомлението не е достигнало до компетентните органи по независещи от притежателя причини.
4. Без да се засяга параграф 1, при всяко решение за отнемане на синя карта на ЕС или за отказ тя да бъде подновена се вземат предвид конкретните обстоятелства по случая, като се спазва принципът на пропорционалност.

Глава III

СИНЯ КАРТА НА ЕС И ПРОЦЕДУРА

Член 8

Синя карта на ЕС

1. Когато гражданин на трета държава изпълнява критериите, определени в член 5, и когато не се прилага нито едно от основанията за отказ съгласно член 6, на този гражданин се издава синя карта на ЕС.

Когато държавата членка издава единствено разрешения за пребиваване на нейната територия и гражданинът на трета държава изпълнява всички условия за приемане, определени в настоящата директива, съответната държава членка му издава изискваната виза.

2. Държавите членки определят стандартен срок на валидност на синята карта на ЕС, който е поне 24 месеца. Ако трудовият договор е за по-кратък срок, синята карта на ЕС се издава най-малко за срока на трудовия договор плюс три месеца. Когато синята карта на ЕС се подновява, срокът ѝ на валидност е поне 24 месеца.
3. Синята карта на ЕС се издава от компетентните органи на държавата членка, като се използва единният формат, посочен в Регламент (ЕО) № 1030/2002. В съответствие с буква а), точка 7.5—9 от приложението към този регламент държавите членки отбелязват в синята карта на ЕС условията за достъп до пазара на труда, както е посочено в член 13, параграф 1 от настоящата директива. Държавите членки вписват „Синя карта на ЕС“ в полето „Категория“ в разрешението за пребиваване.
4. Когато държава членка издава синя карта на ЕС на гражданин на трета държава, на когото е предоставила международна закрила, тя вписва следната забележка в синята карта на този гражданин на трета държава в полето „Забележки“: „Предоставена международна закрила от [името на държавата членка] на [дата]“. Когато тази държава членка оттегли международната закрила, предоставена на притежателя на синя карта на ЕС, по целесъобразност тя издава нова синя карта на ЕС без тази забележка.
5. Когато синята карта на ЕС е издадена от държава членка на гражданин на трета държава, на който е предоставена международна закрила в друга държава членка, държавата членка, издаваща синята карта на ЕС, вписва в синята карта на ЕС забележката „Предоставена международна закрила от [името на държавата членка] на [дата]“.

Преди да впише тази забележка, съответната държава членка уведомява държавата членка, която ще бъде посочена в забележката, относно издаването на синята карта на ЕС и отправя искане към тази държава членка да предостави информация дали притежателят на синята карта на ЕС все още се ползва с международна закрила. Държавата членка, посочена в забележката, отговаря на това искане за информация не по-късно от един месец след получаването му. Когато предоставената международна закрила е оттеглена с окончателно

решение, държавата членка, издаваща синята карта на ЕС, не вписва такава забележка.

Когато съгласно съответните международни инструменти или националното право отговорността за предоставяне на международна закрила на притежателя на синя карта на ЕС е прехвърлена на държавата членка, след като е издала синя карта на ЕС в съответствие с първата алинея, тази държава членка изменя забележката по съответния начин в тримесечен срок от прехвърлянето на отговорността.

6. По време на срока на валидност синята карта на ЕС предоставя на притежателя си:
 - а) правото на влизане, повторно влизане и престой на територията на държавата членка, издала синята карта на ЕС;
 - б) правата, които са признати по силата на настоящата директива.

Член 9

Заявления за приемане

1. Държавите членки определят дали заявленията за издаване на синя карта на ЕС трябва да бъдат подадени от гражданина на трета държава или от работодателя. Държавите членки могат също така да дадат възможност за подаване на заявление от който и да било от двамата.
2. Заявлението се разглежда и проучва, когато съответният гражданин на трета държава пребивава извън територията на държавата членка, в която иска да бъде приет, или когато вече пребивава законно на територията на тази държава членка.

Член 10

Процедурни гаранции

1. Компетентните органи на държавите членки приемат решение относно заявлението за синя карта на ЕС и уведомяват кандидата писмено в съответствие с процедурите за уведомяване, предвидени в националното право на съответната държава членка. Уведомлението се извършва най-късно в срок от 60 дни след датата на подаване на заявлението.

Когато работодателят е бил признат в съответствие с член 12, уведомлението се извършва най-късно в срок от 30 дни след датата на подаване на заявлението.

2. При извънредни и надлежно обосновани обстоятелства, свързани със сложността на заявлението, държавите членки могат да удължат с 30 дни максималния срок, посочен в параграф 1. Те уведомяват кандидата за удължаването, преди да изтече този максимален срок.
3. Когато информацията или документите, предоставени в подкрепа на заявлението, са недостатъчни или непълни, компетентните органи уведомяват кандидата за изискваната допълнителна информация и определят разумен срок за предоставянето ѝ. Срокът, посочен в параграф 1, се спира, докато органите

получат изискваната допълнителна информация или документи. Ако допълнителната информация или документи не бъдат представени в рамките на срока, заявлението може да бъде отхвърлено.

4. Всяко решение за отхвърляне на заявление за издаване на синя карта на ЕС, за отказ за подновяване или за отнемане на синя карта на ЕС се съобщава писмено на съответния гражданин на трета държава и, където е приложимо, на неговия работодател, съгласно процедурите за уведомяване по съответното национално право. В уведомлението се посочват причините за решението и компетентният орган, пред който може да се обжалва, както и крайният срок за обжалване. Държавите членки предоставят ефективни средства за правна защита в съответствие с националното право.
5. Кандидатът има право да подаде заявление за подновяване преди изтичането на срока на валидност на синята карта на ЕС. Държавите членки могат да определят максимален срок от 60 дни преди изтичането на срока на валидност на синята карта на ЕС за подаване на заявления за подновяване.
6. Когато валидността на разрешението за синята карта на ЕС изтече по време на процедурата за подновяване, държавите членки позволяват на гражданина на трета държава да остане на тяхната територия, докато компетентните органи вземат решение относно заявлението.

Член 11

Такси

Размерът на таксите, които държавите членки налагат за обработването на заявленията, не е непропорционален или прекомерен.

Член 12

Признати работодатели

1. Държавите членки могат да вземат решение да предвидят процедури за признаване на работодатели в съответствие със своето национално право или административни практики с цел прилагане на опростени процедури за издаване на синя карта на ЕС.

Когато държава членка вземе решение да предвиди процедури за признаване, тя предоставя ясна и прозрачна информация на съответните работодатели, наред с другото, относно условията и критериите за одобряване, срока на валидност на признаването и последиците от неспазване на условията, включително евентуално отнемане и отказ за подновяване на статута, както и приложимите санкции.

Процедурите за признаване не водят до непропорционални или прекомерни административна тежест или разходи за работодателите.

2. Държавите членки могат да откажат да признаят работодател по параграф 1, когато работодателят е бил санкциониран за наемане на работа на незаконно пребиваващи граждани на трети държави съгласно Директива 2009/52/ЕО.

Опростените процедури включват обработване на заявления, както е предвидено в член 10, параграф 1, втора алинея. Кандидатите се освобождават от изискването да представят доказателствата, посочени в член 5, параграф 1, букви в) и д), и член 5, параграф 8.

3. Държавите членки предвиждат мерки за предотвратяване на евентуални злоупотреби. Тези мерки могат да включват наблюдение, оценка на определени интервали и по целесъобразност инспекции в съответствие с националното право или административни практики.

Наред с други мерки, държавите членки могат да откажат да подновят статута на признат работодател или да вземат решение за отнемане на този статут, когато работодателят не спазва своите задължения съгласно настоящата директива или в случай че признаването е придобито чрез измама.

Глава IV

ПРАВА

Член 13

Достъп до пазара на труда

1. Притежателите на синя карта на ЕС разполагат с пълен достъп до трудова заетост, изискваща висока степен на умения, в съответната държава членка. Държавите членки могат да въведат изискване при смяна на работодател и при промени, засягащи изпълнението на критериите за приемане, определени в член 5, да бъдат уведомявани в съответствие с процедурите, определени в националното право.

Процедурата за уведомяване не отменя правото на притежателя на синя карта на ЕС да упражнява съответната трудова дейност.

2. Без да се засягат критериите за приемане, определени в член 5, притежателите на синя карта на ЕС могат да извършват дейност като самостоятелно заети лица паралелно с трудовата заетост, изискваща висока степен на умения.
3. Чрез дерогация от параграф 1 държавите членки могат да запазят ограничения по отношение на достъпа до трудова дейност, ако тази трудова дейност предполага участие в упражняването на публична власт и отговорност за гарантиране на общия интерес на държавата.
4. Настоящият член се прилага, без да се засяга принципът за предпочитане на граждани на Съюза, отразен в разпоредбите на съответните актове за присъединяване, когато това е приложимо.

Член 14

Временна безработица

1. Безработицата сама по себе си не представлява основание за отнемане на синя карта на ЕС, освен ако периодът на безработица не превиши три

последователни месеца или ако безработицата възникне повече от веднъж в периода на валидност на синята карта на ЕС.

2. През посочения в параграф 1 период притежателят на синя карта на ЕС има право да търси работа и да започне да я упражнява съгласно условията, посочени в член 13.
3. Притежателят на синя карта на ЕС уведомява компетентните органи на държавата членка на пребиваване за началото на периода на безработица и, по целесъобразност, за края на периода на безработица съгласно съответните национални процедури.

Член 15

Равно третиране

1. Притежателите на синя карта на ЕС се третират наравно с гражданите на държавата членка, издаваща синята карта на ЕС, по отношение на:
 - а) условията за заетост, включително минималната възраст за наемане на работа, и условията на труд, включително заплащането и уволняването, работното време, отпуските и празничните дни, както и изискванията за здравословни и безопасни условия на труд;
 - б) свободата на сдружаване, принадлежност към и членство в организация, представляваща работници или работодатели, или във всяка друга организация, чиито членове упражняват определена професия, включително правата и привилегиите, които тези организации предоставят, без да се засягат националните разпоредби относно обществения ред и обществената сигурност;
 - в) образованието и професионалното обучение;
 - г) признаването на дипломи, удостоверения и други професионални квалификации в съответствие с приложимите национални процедури;
 - д) клоновете на социалната сигурност, които са определени в член 3 от Регламент (ЕО) № 883/2004;
 - е) достъпа до стоки и услуги и предлагането на стоки и услуги за обществеността, включително процедури за жилищно настаняване, както и информация и консултиране, предоставяни от службите по заетостта.
2. Във връзка с параграф 1, буква в) съответната държава членка може да ограничи равното третиране по отношение на стипендиите и заемите за обучение и издръжка или други стипендии и заеми, свързани със средното и висшето образование и с професионалното обучение. Достъпът до университетско образование и до образование след завършено средно образование може да бъде предмет на специални условия в съответствие с националното право.

Що се отнася до параграф 1, буква е), съответната държава членка може да ограничи равното третиране по отношение на процедурите за жилищно настаняване. Това не засяга свободата на договаряне в съответствие с правото на Съюза и националното право.

3. Притежателите на синя карта на ЕС, които се преместват в трета държава, или преживелите ги лица, които пребивават в трета държава и чиито права произтичат от притежателя на синя карта на ЕС, получават законоустановени пенсии за старост, инвалидност и смърт въз основа на предишната заетост на притежателя на синя карта на ЕС и придобити в съответствие със законодателството, посочено в член 3 от Регламент (ЕО) № 883/2004, при същите условия и в същия размер като гражданите на съответните държави членки, когато се преместват в трета държава.
4. Правото на равно третиране, предвидено в параграф 1, не засяга правото на държавата членка да отнеме или да откаже да поднови синята карта на ЕС в съответствие с член 7.
5. Настоящият член не се прилага по отношение на притежатели на синя карта на ЕС, които се ползват с правото на свободно движение в съответната държава членка съгласно правото на Съюза.
6. Настоящият член се прилага по отношение на притежатели на синя карта на ЕС, на които е предоставена международна закрила, само когато те пребивават в държава членка, различна от държавата членка, която им е предоставила международна закрила.

Член 16

Членове на семейството

1. Директива 2003/86/ЕО на Съвета се прилага с дерогациите, посочени в настоящия член.
2. Чрез дерогация от член 3, параграф 1 и член 8 от Директива 2003/86/ЕО събирането на семейството не е обвързано с изискването притежателят на синя карта на ЕС да може с основание да очаква да получи право на постоянно пребиваване и да има минимален период на пребиваване.
3. Чрез дерогация от член 4, параграф 1, трета алинея и член 7, параграф 2, втора алинея от Директива 2003/86/ЕО посочените там мерки и условия за интегриране могат да се прилагат само след като съответните лица получат право на събиране на семейството.
4. Чрез дерогация от член 5, параграф 4, първа алинея от Директива 2003/86/ЕО, когато са изпълнени условията за събиране на семейството и заявленията са подадени едновременно, разрешенията за пребиваване на членовете на семейството се издават едновременно със синята карта на ЕС. Когато членовете на семейството се присъединят към притежателя на синя карта на ЕС, след като му е била издадена синя карта на ЕС, и когато са изпълнени условията за събиране на семейството, разрешенията за пребиваване се издават най-късно в срок от 60 дни след датата, на която е подадено заявлението.
5. Чрез дерогация от член 13, параграфи 2 и 3 от Директива 2003/86/ЕО срокът на валидност на разрешенията за пребиваване на членове на семейството е същият като този на синята карта на ЕС, доколкото срокът на валидност на техните документи за пътуване позволява това.
6. Чрез дерогация от член 14, параграф 1, буква б) и член 14, параграф 2 от Директива 2003/86/ЕО държавите членки не прилагат никакъв срок по

отношение на достъпа до пазара на труда. Без да се засягат ограниченията, посочени в член 13, параграф 3 от настоящата директива, членовете на семейството имат достъп до трудова дейност като заети или самостоятелно заети лица в съответната държава членка.

Преди на член на семейството да се предостави достъп до трудова заетост, държавите членки могат да проверят дали въпросното свободно работно място не би могло да бъде заето от работна сила от съответната държава членка или от Съюза, от граждани на трети държави, законно пребиваващи в дадената държава членка, които вече участват в нейния пазар на труда по силата на правото на Съюза или националното право, или от дългосрочно пребиваващи в ЕС лица, които желаят да се преместят в тази държава членка с цел трудова заетост в съответствие с глава III от Директива 2003/109/ЕО.

7. Чрез дерогация от член 15, параграф 1 от Директива 2003/86/ЕО за целите на изчисляване на петте години на пребиваване, изисквани за получаването на самостоятелно разрешение за пребиваване, пребиваването в различни държави членки се натрупва.
8. По аналогия се прилагат посочените в член 17 разпоредби по отношение на натрупването на периоди на пребиваване в различни държави членки от притежателя на синя карта на ЕС с цел придобиване на статут на дългосрочно пребиваващ в ЕС.
9. Настоящият член не се прилага по отношение на притежатели на синя карта на ЕС, които се ползват с правото на свободно движение в съответната държава членка съгласно правото на Съюза.
10. Настоящият член се прилага по отношение на притежатели на синя карта на ЕС, на които е предоставена международна закрила, само когато те пребивават в държава членка, различна от държавата членка, която им е предоставила международна закрила.

Член 17

Статут на дългосрочно пребиваващи в ЕС за притежателите на синя карта на ЕС

1. Директива 2003/109/ЕО се прилага с дерогациите, посочени в настоящия член.
2. Чрез дерогация от член 4, параграф 1 от Директива 2003/109/ЕО държавите членки предоставят статут на дългосрочно пребиваващи в ЕС на граждани на трети държави, които законно и непрекъснато са пребивавали като притежатели на синя карта на ЕС на тяхната територия в продължение на три години непосредствено преди подаването на съответното заявление.

Статутът на дългосрочно пребиваващ в ЕС, предоставен съгласно първата алинея от настоящия параграф, може да се отнеме преди приключването на посочения в член 4, параграф 1 от Директива 2003/109/ЕО петгодишен срок на законно и непрекъснато пребиваване на територията на държавите членки, когато гражданинът на трета държава остане без работа и не разполага с достатъчно средства, за да издържа себе си и, когато е приложимо, членовете на семейството си, без да прибегва до системата за социално подпомагане на съответната държава членка.

Статутът на дългосрочно пребиваващ в ЕС обаче не се отнема, когато гражданинът на трета държава:

- a) е временно нетрудоспособен вследствие на болест или злополука;
 - b) се намира в надлежно регистрирана принудителна безработица и се е регистрирал като търсецо работа лице в съответната служба по заетостта;
 - v) започва професионално обучение, което е свързано с предишната трудова заетост, освен ако съответният гражданин на трета държава не е в принудителна безработица.
3. Чрез дерогация от член 4, параграф 1 от Директива 2003/109/ЕО притежателят на синя карта на ЕС, който е използвал възможността, предвидена в член 20 от настоящата директива, има право да натрупва периоди на пребиваване в различни държави членки, за да изпълни изискването относно продължителността на пребиваване, ако притежателят на картата е натрупал:
- a) пет години законно и непрекъснато пребиваване на територията на държавите членки; и
 - b) две години законно и непрекъснато пребиваване като притежател на синя карта на ЕС непосредствено преди подаването на съответното заявление на територията на държавата членка, в която се подава заявлението за статут на дългосрочно пребиваващ в ЕС.
4. За целите на изчисляването на петгодишния период на законно и непрекъснато пребиваване в Съюза, посочен в параграф 3, буква а), и чрез дерогация от член 4, параграф 3, първа алинея от Директива 2003/109/ЕО, петгодишният период не се прекъсва от периоди на отсъствие от територията на държавите членки, ако тези периоди на отсъствие са по-кратки от дванадесет последователни месеца и общата им продължителност не надхвърля осемнадесет месеца в рамките на петгодишния период на законно и непрекъснато пребиваване.
5. Чрез дерогация от член 9, параграф 1, буква в) от Директива 2003/109/ЕО държавите членки удължават на 24 последователни месеца периода на отсъствие от територията на държавите членки, разрешен на лице със статут на дългосрочно пребиваващ в ЕС, притежател на разрешение за дългосрочно пребиваване, със забележката, посочена в член 18, параграф 2 от настоящата директива, и на членовете на неговото семейство, които са получили статут на дългосрочно пребиваващи в ЕС.
6. Дерогациите, посочени в параграфи 4 и 5, могат да бъдат ограничени до случаи, в които съответният гражданин на трета държава може да представи доказателство, че е отсъствал от територията на държавите членки заради упражняването на икономическа дейност в качеството си на заето или самостоятелно заето лице, заради извършването на доброволческа дейност или заради обучение в държавата си на произход.
7. Член 15, параграф 1, буква е), член 19 и, когато е приложимо, членове 16 и 21 се прилагат по отношение на притежатели на разрешение за дългосрочно пребиваване със забележката, посочена в член 18, параграф 2.
8. Когато дългосрочно пребиваващо в ЕС лице, което притежава разрешение за дългосрочно пребиваване със забележката, посочена в член 18, параграф 2 от настоящата директива, упражнява своето право да се премести във втора

държава членка съгласно глава III от Директива 2003/109/ЕО, член 14, параграфи 3 и 4 и член 15, параграф 2, буква б) от тази директива не се прилагат. Втората държава членка може да прилага мерки в съответствие с член 20, параграф 6 от настоящата директива.

Член 18

Разрешение за дългосрочно пребиваване

1. На притежателите на синя карта на ЕС, които отговарят на условията по член 17 от настоящата директива за придобиването на статут на дългосрочно пребиваващи в ЕС, се издава разрешение за пребиваване в съответствие с член 1, параграф 2, буква а) от Регламент (ЕО) № 1030/2002.
2. Държавите членки посочват „Бивш притежател на синя карта на ЕС“ в полето „Забележки“ на разрешението за пребиваване, посочено в параграф 1 на настоящия член.

Глава V

МОБИЛНОСТ МЕЖДУ ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ

Член 19

Служебна дейност във втора държава членка

1. Когато гражданин на трета държава, притежаващ валидна синя карта на ЕС, издадена от държава членка, която прилага изцяло достиженията на правото от Шенген, влезе и пребивава в една или няколко втори държави членки за срок от 90 дни в рамките на период от 180 дни с цел извършване на служебна дейност, втората държава членка не изисква друго разрешение за извършването на такава дейност освен синята карта на ЕС, издадена от първата държава членка.
2. Гражданин на трета държава, притежаващ валидна синя карта на ЕС, издадена от държава членка, която не прилага изцяло достиженията на правото от Шенген, има право на влизане и престой с цел извършване на служебна дейност в една или няколко втори държави членки за срок до 90 дни в рамките на период от 180 дни въз основа на синята карта на ЕС, издадена от първата държава членка. Втората държава членка не изисква друго разрешение за извършването на служебната дейност освен синята карта на ЕС, издадена от първата държава членка.

Член 20

Заявление за издаване на синя карта на ЕС във втора държава членка

1. След дванадесетмесечно законно пребиваване в първата държава членка като притежател на синя карта на ЕС гражданинът на трета държава има право да влезе във втора държава членка с цел трудова заетост, изискваща висока степен

на умения, въз основа на синята карта на ЕС и валиден документ за пътуване съгласно условията, определени в настоящия член.

2. Във възможно най-кратък срок и не по-късно от един месец след влизането на територията на втората държава членка притежателят на синя карта на ЕС, неговият работодател или и двамата подават заявление за издаване на синя карта на ЕС до компетентните органи на въпросната държава членка и представят всички документи, доказващи, че са изпълнени условията, посочени в параграф 3, за втората държава членка.

Притежателят на синя карта на ЕС има право да работи във втората държава членка непосредствено след подаване на заявлението.

Заявлението също така може да се подаде до компетентните органи на втората държава членка, докато притежателят на синя карта на ЕС все още пребивава на територията на първата държава членка.

3. За целите на заявлението, посочено в параграф 2, притежателят на синя карта на ЕС представя:

- а) валидната синя карта на ЕС, издадена от първата държава членка;
- б) валиден трудов договор или, съгласно предвиденото в националното право, обвързващо предложение за работа за заетост, изискваща висока степен на умения, за срок не по-малко от шест месеца във втората държава членка;
- в) за регламентирани професии: документ, удостоверяващ, че са изпълнени условията на националното право за упражняване от граждани на Съюза на регламентираната професия, посочена в трудовия договор или в обвързващото предложение за работа, съгласно предвиденото в националното право;
- г) валиден документ за пътуване съгласно националното право;
- д) доказателство за спазване на прага на заплатите, определен във втората държава членка съгласно член 5, параграф 2, или, когато е приложимо, член 5, параграфи 4 или 5.

4. Втората държава членка отхвърля заявление за синя карта на ЕС във всеки от следните случаи:

- а) не са представени изискваните документи по параграф 3;
- б) документите са били придобити чрез измама или са били фалшифицирани или подправени;
- в) трудовата заетост не отговаря на условията, определени в приложимите закони, колективни трудови договори или практики, посочени в член 5, параграф 3.

5. Втората държава членка отхвърля заявление за издаване на синя карта на ЕС, когато гражданинът на трета държава представлява заплаха за обществения ред, обществената сигурност или общественото здраве.

6. Втората държава членка може да отхвърли заявление за издаване на синя карта на ЕС въз основа на проверка, извършена в съответствие с член 6, параграф 2, след обосновано уведомление, както е посочено в този член, и то само ако

втората държава членка също така е въвела такива проверки за граждани на трети държави, идващи от трети държави, съгласно настоящата директива.

7. Втората държава членка може да отхвърли заявление за издаване на синя карта на ЕС, когато гражданинът на трета държава многократно злоупотребява с възможността да влезе и да работи във втората държава членка по настоящия член. Втората държава членка уведомява първата държава членка относно отказа за целите на член 7, параграф 2, буква е).
8. Чрез дерогация от член 10, параграф 1 втората държава членка взема решение относно заявлението за издаване на синя карта на ЕС и уведомява писмено кандидата и първата държава членка, най-късно в срок от 30 дни от датата на подаване на заявлението, за своето решение да извърши едно от следните действия:
 - а) когато са изпълнени условията, определени в настоящия член, да издаде синя карта на ЕС и да позволи на гражданина на трета държава да пребивава на нейната територия с цел трудова заетост, изискваща висока степен на умения; или
 - б) когато не са изпълнени условията, определени в настоящия член, да откаже да издаде синя карта на ЕС и да задължи кандидата и членовете на семейството му да напуснат нейната територия в съответствие с процедурите, предвидени в националното право.
9. Когато срокът на валидност на синята карта на ЕС, издадена от първата държава членка, изтече по време на процедурата, втората държава членка може, ако се изисква от националното право, да издаде национални разрешения за временно пребиваване или равностойни на тях разрешения, които дават възможност на кандидата да продължи законния си престой на нейната територия, докато компетентните органи вземат решение относно заявлението.
10. Когато притежател на синя карта на ЕС и, когато е приложимо, членовете на неговото семейство, се възползват за втори път от възможността да се преместят в друга държава членка съгласно настоящия член, под „първа държава членка“ се разбира държавата членка, която съответното лице напуска, а под „втора държава членка“ — държавата членка, за която е подал заявление за пребиваване. Чрез дерогация от член 20, параграф 1 притежател на синя карта на ЕС може да се премести в друга държава членка за втори път, след като е пребивавал законно шест месеца в първата държава членка като притежател на синя карта на ЕС.

Член 21

Пребиваване във втората държава членка на членове на семейството

1. Когато притежателят на синя карта на ЕС се премести във втора държава членка в съответствие с член 20 и когато семейството вече се е събрало в първата държава членка, на членовете на семейството му се разрешава да го придружат и да влязат и пребивават във втората държава членка въз основа на валидните разрешения за пребиваване, получени в качеството им на членове на семейството на притежател на синя карта на ЕС в първата държава членка.

2. Не по-късно от един месец след влизането на територията на втората държава членка съответните членове на семейството или притежателят на синя карта на ЕС подават заявление за издаване на разрешение за пребиваване на член на семейството до компетентните органи на тази държава членка в съответствие с националното право.

Когато срокът на валидност на разрешението за пребиваване на члена на семейството, издадено от първата държава членка, изтече по време на процедурата или вече не дава право на притежателя си да пребивава законно на територията на втората държава членка, втората държава членка разрешава на члена на семейството да остане на нейна територия, ако е необходимо, като издаде национални разрешения за временно пребиваване или равностойни на тях разрешения, докато компетентните органи на втората държава членка вземат решение относно заявлението.

3. Втората държава членка може да поиска от съответните членове на семейството да представят заедно със заявлението за издаване на разрешение за пребиваване:
 - а) разрешението си за пребиваване в първата държава членка и валиден документ за пътуване или техни заверени копия;
 - б) доказателство, че са пребивавали в първата държава членка в качеството си на членове на семейството на притежателя на синя карта на ЕС.
4. Чрез дерогация от член 16, параграф 4, когато членовете на семейството се присъединят към притежателя на синя карта на ЕС, след като той се е преместил във втората държава членка, разрешенията за пребиваване се издават най-късно в срок от 30 дни от датата, на която е подадено заявлението, когато са изпълнени условията за събиране на семейството.
5. В допълнение към дерогациите, посочени в член 16, втората държава членка не изисква доказателствата, посочени в член 7, параграф 1, букви а) и б) от Директива 2003/86/ЕО.
6. Ако семейството не се е събрало в първата държава членка, се прилага член 16.
7. Настоящият член се прилага по отношение на притежатели на синя карта на ЕС, на които е предоставена международна закрила, само когато те се преместват с цел пребиваване в държава членка, различна от държавата членка, която им е предоставила международна закрила.
8. Настоящият член не се прилага по отношение на притежатели на синя карта на ЕС, които се ползват с правото на свободно движение във втората държава членка съгласно правото на Съюза.

Член 22

Гаранции и санкции

1. Когато синята карта на ЕС е издадена от държава членка, която не прилага изцяло достиженията на правото от Шенген, и притежателят на синята карта на ЕС пресече външна граница с цел мобилност, както е посочено в членове 19 и 20, втората държава членка има право да поиска като доказателство за мобилността на притежателя на синята карта на ЕС:

- a) валидната синя карта на ЕС, издадена от първата държава членка;
 - б) за целите на член 19 — доказателство за служебната цел на престоя;
 - в) за целите на член 20 — трудов договор или обвързващо предложение за работа с цел трудова заетост, изискваща висока степен на умения, за срок не по-малко от шест месеца във втората държава членка.
2. Когато синята карта на ЕС е издадена от държава членка, която не прилага изцяло достиженията на правото от Шенген, и членовете на семейството на притежателя на синя карта на ЕС се присъединят към него при пресичането на външна граница с цел преместване във втора държава членка, както е посочено в член 21, параграф 1, освен доказателствата, посочени в параграф 1 от настоящия член, втората държава членка има право да изиска от членовете на семейството да представят своите разрешения за пребиваване в първата държава членка в качеството им на членове на семейството на притежателя на синя карта на ЕС.
3. Когато втората държава членка отхвърли заявлението за издаване на синя карта на ЕС в съответствие с член 20, параграф 8, буква б), по искане на втората държава членка първата държава членка позволява повторно влизане на притежателя на синя карта на ЕС и, когато е приложимо, на членовете на неговото семейство, незабавно и без формалности. Това се прилага и когато синята карта на ЕС, издадена от първата държава членка, е с изтекъл срок на валидност или е отнета по време на разглеждането на заявлението. Член 14 се прилага след повторното влизане в първата държава членка.
4. От притежателя на синя карта на ЕС или от неговия работодател във втората държава членка може да се изиска да поеме разходите, свързани с повторното влизане на притежателя на синя карта на ЕС и членовете на неговото семейство, посочени в параграф 4.
5. Държавите членки могат да подведат под отговорност работодателя на притежателя на синя карта на ЕС за неспазване на условията за мобилност, определени в настоящата глава, или за многократни злоупотреби при използването на разпоредбите относно мобилността в настоящата глава.
- Съответната държава членка предвижда санкции, когато работодателят бъде подведен под отговорност. Тези санкции са ефективни, пропорционални и възпиращи.
6. Когато държава членка отнеме или не поднови синя карта на ЕС, в която е вписана забележката, посочена в член 8, параграф 4, и вземе решение да експулсира гражданина на трета държава, тя отправя искане към посочената в тази забележка държава членка да потвърди дали въпросното лице все още се ползва с международна закрила в тази държава членка. Държавата членка, посочена в забележката, отговаря на това искане за информация в срок от един месец след получаването му.
- Когато гражданинът на трета държава все още се ползва с международна закрила в държавата членка, посочена в забележката, посоченото лице се експулсира в тази държава членка, която, без да се засягат приложимото право на Съюза или национално право и принципът за запазване на целостта на семейството, незабавно и без формалности позволява повторното влизане на това лице и членовете на неговото семейство.

Чрез дерогация от втората алинея държавата членка, приела решението за експулсиране, си запазва правото в съответствие с международните си задължения да изведе гражданина на трета държава в държава, различна от държавата членка, предоставила международна закрила, когато посоченото лице отговаря на условията, определени в член 21, параграф 2 от Директива 2011/95/ЕС.

7. Когато притежателят на синя карта на ЕС или членове на неговото семейство пресекат външната граница на държава членка, която прилага изцяло достиженията на правото от Шенген, тази държава членка прави справка в Шенгенската информационна система. Тази държава членка отказва влизането на лица, за които в Шенгенската информационна система е подаден сигнал за целите на отказ на влизане и престой.

Глава VI

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Член 23

Достъп до информация и наблюдение

1. Държавите членки създават условия за лесен достъп на кандидатите до информацията относно всички документни доказателства, необходими за подаването на заявление, и до информацията относно условията за влизане и пребиваване, включително правата и задълженията на гражданите на трети държави, попадащи в приложното поле на настоящата директива, и на членовете на техните семейства, както и съответните процедурни гаранции. Тази информация включва информация относно праговете на заплатите, определени в съответните държави членки съгласно член 5, параграфи 2, 4 и 5, както и относно приложимите такси.

Тази информация също така включва информация:

- а) относно служебните дейности, позволени на територията на съответната държава членка за притежател на синя карта на ЕС от друга държава членка, както е посочено в член 19;
- б) относно приложимите процедури за издаване на синя карта на ЕС, както и разрешения за пребиваване на членовете на семейството във втора държава членка, както е посочено в членове 20 и 21.

В случай че държавите членки вземат решение да използват възможността, предвидена в член 6, параграф 2, въвеждането на проверка на ситуацията на пазара на труда в дадена професия или сектор в даден регион се съобщава по същия начин.

2. Държавите членки ежегодно и при всяко изменение уведомяват Комисията за коефициента, който са решили да посочат за определяне на праговете на годишните заплати, както и съответните номинални стойности, в съответствие с член 5, параграфи 2, 4 и 5.

Държавите членки ежегодно изпращат на Комисията списъка с професии, за които се прилага дерогация в съответствие с член 5, параграф 4.

Когато държавите членки отхвърлят заявление за издаване на синя карта на ЕС от съображения, свързани с етичното набиране на работници в съответствие с член 6, параграф 4, те изпращат на Комисията и останалите държави членки надлежно обосновано решение, в което се посочват засегнатите държави и сектори.

Държавите членки ежегодно изпращат на Комисията списъка с позволени служебни дейности, по смисъла на член 2, буква л), за прилагането на член 19.

3. Държавите членки наблюдават и ежегодно уведомяват Комисията за въздействието на настоящата директива върху националните пазари на труда.

Член 24

Статистически данни

1. Всяка година и за първи път най-късно до ...⁵², в съответствие с Регламент (ЕО) № 862/2007⁵³ държавите членки предават на Комисията статистически данни относно броя на гражданите на трети държави, на които е издадена синя карта на ЕС, броя на лицата, чиито заявления са били отхвърлени, като се посочват отхвърлените заявления на основание член 6, параграф 2, както и броя на гражданите на трети държави, чиято синя карта на ЕС е била подновена или отнета, през предходната календарна година. На тези статистически данни се прави разбивка по гражданство, професия, срок на валидност на разрешенията, пол и възраст на кандидатите, както и по икономически сектор. На тези статистически данни за граждани на трети държави, на които е издадена синя карта на ЕС, се прави допълнителна разбивка по лица, на които е предоставена международна закрила, лица, ползващи се с право на свободно движение, и лица, придобили статут на дългосрочно пребиваващи в ЕС в съответствие с член 17.

По същия начин се предават статистически данни и за приетите членове на семейството, с изключение на данните за тяхната професия и икономическия сектор.

По отношение на притежателите на синя карта на ЕС и членовете на техните семейства, на които са издадени разрешения за пребиваване във втора държава членка в съответствие с членове 20 и 21, в предоставената информация се уточнява допълнително и държавата членка на предишното пребиваване.

2. За целите на прилагането на член 5, параграфи 2, 4 и 5 се прави препратка към данните, изпращани на Евростат в съответствие с Регламент (ЕС) № 549/2013⁵⁴.

Член 25

Докладване

На всеки три години и за първи път до [*пет години след влизането в сила на настоящата директива*] Комисията докладва на Европейския парламент и на Съвета относно прилагането на настоящата директива в държавите членки, по-специално относно оценката на въздействието на членове 5, 12, 19 и 20, както и въздействието на настоящата директива върху ситуацията на националните пазари на труда. Комисията предлага всички необходими изменения.

Комисията прави по-специално оценка доколко подходящи са определеният в член 5 праг на заплатите и предвидените в същия член дерогации, като, наред с другото, взема предвид многообразието от икономически, отраслови и географски ситуации и въздействието върху пазара на труда в държавите членки.

⁵² Четири години след датата на влизане в сила на настоящата директива.

⁵³ Регламент (ЕО) № 862/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 11 юли 2007 г. относно статистиката на Общността за миграцията и международната закрила и за отмяна на Регламент (ЕИО) № 311/76 на Съвета относно изготвяне на статистика за чуждестранните работници (ОВ L 199, 31.7.2007 г., стр. 23).

⁵⁴ Регламент (ЕС) № 549/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 21 май 2013 г. относно Европейската система от национални и регионални сметки в Европейския съюз (ОВ L 174, 26.6.2013 г., стр. 1).

Член 26

Сътрудничество между звената за контакт

1. Държавите членки посочват звена за контакт, които отговарят за получаването и предаването на информацията, необходима за прилагане на членове 17, 19, 20 и 23, и си сътрудничат ефективно помежду си.
2. Звената за контакт на държавите членки по-специално си сътрудничат ефективно по отношение на механизмите за валидиране със заинтересованите страни в секторите на образованието, обучението, трудовата заетост и младежта, както и в други съответни области на политиката, което е необходимо за прилагане на член 5, параграф 1, буква в) и член 5, параграф 6.
3. Държавите членки си сътрудничат по подходящ начин при обмена на информация и документация по параграф 1. Държавите членки отдават приоритет на обмена на информация чрез електронни средства.

Член 27

Отмяна на Директива 2009/50/ЕО

Директива 2009/50/ЕО се отменя, считано от ... [две години + 1 ден след датата на влизане в сила на настоящата директива].

Позоваванията на отменената директива се считат за позовавания на настоящата директива и се четат съгласно таблицата на съответствието, изложена в приложение **II**.

Член 28

Транспониране

1. Държавите членки въвеждат в сила законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими, за да се съобразят с настоящата директива, до [две години след датата на влизане в сила на настоящата директива]. Те незабавно информират Комисията за това.

Когато държавите членки приемат тези разпоредби, в тях се съдържа позоваване на настоящата директива или то се извършва при официалното им публикуване. Условието и редът на позоваване се определят от държавите членки.
2. Държавите членки съобщават на Комисията текста на основните разпоредби от националното законодателство, които те приемат в областта, уредена с настоящата директива.
3. Чрез дерогация от параграф 1 държавите членки въвеждат в сила законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими, за да се съобразят с член 2, букви ж) и и) по отношение на признаването на високата степен на професионални умения като висока професионална квалификация, до [две години след общия краен срок за транспониране].

Член 29

Влизане в сила

Настоящата директива влиза в сила на двадесетия ден след деня на публикуването ѝ в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Член 30

Адресати

Адресати на настоящата директива са държавите членки в съответствие с Договорите.

Съставено в Страсбург на година.

За Европейския парламент
Председател

За Съвета
Председател